

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

**Vliv medializace terorismu po roce 2001 ve vztahu na nárůst zneužití
tohoto jevu ve společnosti**

Bakalářská práce

Autor: Petr Hnilička

Vedoucí práce: Mgr. Renata Havránková, Ph.D.

Datum odevzdání: 6. 5. 2010

ABSTRACT

The terrorism, especially its international form belongs to the most serious risks threatening all the human population. The terrorism depends on media and in some way as well as media depend on the terrorism. Thus the terrorism means for media a very attractive input of information. It provides a greater audience. The terrorism without media would be only a local matter and in terms of global security it would have a minimal importance.

The current status is focused on a characteristic of the terrorism, its division, possibilities to protect the population and a scope of the Integrated Rescue System, variations and measures of the fight against the terrorism. There are described different types of media which impact on the society with subsequent spreading of startlers, blackmailing and committing other crimes. Then there are mentioned personalities of terrorists and their characteristics and features in this part of the thesis.

A goal of the research part of this bachelor thesis was to map and to concretely describe an increase of an abuse of the terrorism issues in the society under the continuous media coverage and then to identify specific sources realizing the possible abuse in the society. There was used a method of the quantitative sociological research. Data were collected from statistics and Czech Police record materials and Czech Fire Rescue reports.

The bachelor thesis maps and highlights possible connections between the media coverage of this issue and an occurrence of threats, to which it was necessary to respond within activities of Police as well as Integrated Rescue system. It reveals some motives of perpetrators, which led individuals or groups to the realization of the threat and all that in the context with above described media coverage. In the case of media coverage there are powers in our society, which can then exploit this situation to settle their personal business or to spread startlers without giving any further details.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vliv medializace terorismu po roce 2001 ve vztahu na nárůst zneužití tohoto jevu ve společnosti“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne

.....

Petr Hnilička

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Renatě Havránkové, Ph.D., za její cenné rady, připomínky, ochotu a čas.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 SOUČASNÝ STAV	9
1.1 Základní a obecné informace o terorismu.....	9
1.1.1 Definice terorismu	9
1.1.2 Charakteristika terorismu	9
1.1.3 Odlišnosti mezi terorismem a klasickou válkou	10
1.1.4 Typy terorismu.....	11
1.1.4.1 Mezinárodní terorismus	11
1.1.4.2 Státní terorismus	12
1.1.4.3 Sociální terorismus	12
1.1.4.4 Náboženský terorismus.....	13
1.1.4.5 Kybernetický terorismus.....	13
1.1.5 Formy terorismu	14
1.1.5.1 Klasické teroristické metody	14
1.1.5.2 Moderní teroristické metody.....	16
1.1.5.3 Nekonvenční terorismus	18
1.2 Ochrana obyvatelstva a integrovaný záchranný systém	20
1.2.1 Ochrana obyvatelstva	20
1.2.1.1 Vymezení pojmu.....	20
1.2.1.2 Příprava obyvatelstva a státu	20
1.2.1.3 Hlavní úkoly ochrany obyvatelstva	20
1.2.2 Integrovaný záchranný systém	21
1.2.2.1 Vymezení pojmu.....	21
1.2.2.2 Základní složky.....	21
1.2.2.3 Ostatní složky	24
1.2.2.4 Komunikace složek IZS.....	25
1.2.2.5 Důležitá čísla tísňového volání.....	25
1.3 Varianty boje proti terorismu.....	26
1.3.1 Možnosti terorismu v České republice.....	26
1.3.2 Opatření proti terorismu	27
1.4 Média	28
1.4.1 Hromadné sdělovací prostředky.....	28
1.4.2 Typy médií a jejich možnosti šíření poplašných zpráv	28
1.4.2.1 Televize.....	28
1.4.2.2 Rozhlas	29
1.4.2.3 Tisk	29
1.4.2.4 Internet.....	30

1.4.3 Média a terorismus	30
1.5 Trestné činy související s terorismem	32
1.5.1 Vybraná ustanovení Trestního zákona vztahující se k problematice terorismu	32
1.5.2 Příklady šíření poplašné zprávy	33
1.5.2.1 Atomový výbuch v ČT	33
1.5.2.2 Infikované jehly na sedadlech	34
1.5.3 Příklad vydírání	34
1.5.4 Jak působí poplašné zprávy na lidi	35
1.6 Osobnosti teroristů a jejich psychopatologická vysvětlení	36
1.6.1 Psychopatologická vysvětlení	36
1.6.2 Osobnosti teroristů a jejich příčiny	36
1.6.3 Další vlastnosti a rysy připisované teroristům	37
2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	38
2.1 Cíl práce	38
2.2 Hypotézy	38
3 METODIKA	39
3.1 Použité metody	39
3.2 Charakteristika souboru	39
4 VÝSLEDKY	41
4.1 Výjezdy HZS JČK v souvislosti s hrozbami možného terorismu	41
4.1.1 Výjezdy HZS JČK v roce 2000	43
4.1.2 Výjezdy HZS JČK v roce 2001	43
4.1.3 Výjezdy HZS JČK v roce 2002	46
4.1.4 Výjezdy HZS JČK v roce 2003	48
4.1.5 Výjezdy HZS JČK v roce 2004	50
4.1.6 Výjezdy HZS JČK v roce 2005	52
4.1.7 Výjezdy HZS JČK v roce 2006	52
4.1.8 Výjezdy HZS JČK v roce 2007	54
4.2 Případy trestného činu šíření poplašné zprávy evidované u PČR	54
4.2.1 Případy evidované u PČR v roce 2000	56
4.2.2 Případy evidované u PČR v roce 2001	58
4.2.3 Případy evidované u PČR v roce 2002	60
4.2.4 Případy evidované u PČR v roce 2003	62
4.2.5 Případy evidované u PČR v roce 2004	64

4.3 Výjezdy Pyrotechnické služby PČR na anonymní telefonáty týkající se nahlášených výbušniny	66
4.3.1 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2000	67
4.3.2 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2001	68
4.3.3 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2002	69
4.3.4 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2003	70
4.3.5 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2004	71
4.4 Kazuistika případů trestného činu šíření poplašné zprávy	72
4.4.1 Případ šíření poplašné zprávy – oznámení bomby u HZS JČK.....	72
4.4.2 Případ šíření poplašné zprávy – oznámení bomby v obchodním centru	73
5 DISKUZE.....	75
6 ZÁVĚR.....	80
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	82
8 KLÍČOVÁ SLOVA	85
9 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	86
10 PŘÍLOHY	88

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce zní „Vliv medializace terorismu po roce 2001 ve vztahu na nárůst zneužití tohoto jevu ve společnosti“. Terorismus je v současné době velmi aktuální problematika. Jeho hrozba je rozšířena po celém světě a nikdo neví, kdy a kde může teroristická skupina zaútočit. Každý, kdo si vzpomene na zprávy z 11. září 2001, kdy došlo k teroristickým útokům na Spojené státy americké, začne mít obavy o svůj život a o životy svých blízkých. Tyto zprávy ukazovaly hrůzostrašné snímky teroristů ničících část města New York. Při tomto teroristickém útoku přišli o život tisíce lidí. V dnešní době, jakýkoliv náznak terorismu, který je prezentovaný jednotlivými médii, udělá z lokálního problému problém globální. Někdy nadpisy a titulky médií události tak zkreslí, že může docházet k dalšímu šíření poplašné zprávy.

Z tohoto důvodu si myslím, že vliv medializace terorismu je aktuální a přínosný, proto jsem je rozhodl zpracovat bakalářskou práci s cílem zjistit, zda po teroristických útocích v roce 2001 došlo k nárůstu ovlivnění společnosti u průběžné medializace terorismu s odhalením zdrojů, které toto případné zneužití ve společnosti realizují.

Aby náhled na celou problematiku byl komplexní, zmínil jsem se v první části této práce o terorismu jako takovém. Práce dále popisuje, jaká je v České republice ochrana obyvatelstva s vyjmenovanými a charakterizovanými složkami integrovaného záchranného systému, které koordinují záchranné a likvidační práce při vzniku mimořádných událostí, do kterých také patří ohrožení faktorem sociálně politickým – terorismus. Jsou zde popsána média, která mají vliv na nárůst zneužití tohoto jevu ve společnosti. Z právního hlediska jsou podrobně popsány trestné činy související s terorismem a v neposlední řadě osobnosti teroristů a jejich psychopatologická vysvětlení. Uvedené informace ve výzkumné části této práce byly získány od Hasičského záchranného sboru a týkají se výjezdů na nahlášené hrozby možného terorismu. Výsledky byly zpracovány i ze statistik Policie České republiky v souvislosti s případy šíření poplašné zprávy a dále ze zápisů výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 ZÁKLADNÍ A OBECNÉ INFORMACE O TERORISMU

1.1.1 Definice terorismu

Definovat terorismus je značně obtížné. Tento fenomén navíc prochází rychlým a dynamickým vývojem, a to především v posledních letech.

Politologické encyklopedie, slovníky a další odborná literatura uvádí celou řadu různých definic.

Joel Krieger [14], v současnosti, za terorismus označuje takové akty teroru, které vycházejí od vládních protivníků. Rozsah činností, jež tento termín zahrnuje, je velmi široký, můžeme však vyjmenovat čtyři hlavní formy: úkladné vraždy a atentáty, bombové útoky, držení jednotlivců jako rukojmí, a v nedávné době také únosy letadel. Naproti tomu Karel Žaloudek [31] definuje, že terorismus je v politice používání teroristických prostředků k zastrasování politických odpůrců a ovlivňování veřejného mínění. Cílem terorismu je obvykle vyvíjení extrémního psychického nátlaku na jednotlivce nebo častěji na celé skupiny obyvatelstva. David Miller [19] zase považuje terorismus za politické násilí, které je zaměřené na vládu, ale často ohrožující i řadové občany. Jeho cílem je vytvořit atmosféru strachu, v níž by vláda splnila požadavky teroristů. Kolektiv autorů [13], který pracoval na knize Světový terorismus, uvádí krátkou definici, a to, že terorismus je ekvivalentem válečných zločinů v období míru.

Z průzkumu mnoha literárních zdrojů je evidentní, že jeden autor nazve příslušníka nějakého hnutí teroristou, zatímco druhý ho nazve bojovníkem za svobodu [17].

1.1.2 Charakteristika terorismu

Organizovaný zločin a šíření zbraní hromadného ničení patří společně s terorismem, obzvlášť jeho mezinárodní forma, k nejzávažnějším rizikům ohrožujícím

celou lidskou civilizaci. Souhrnnost tohoto nebezpečí potvrzuje fakt, že podstatná část světa byla zasažena, nebo je ohrožena terorismem politického a náboženského charakteru, akcemi regionálních či nadnárodních teroristických a extremistických organizací a skupin. Zpřísnění trestů ale skoro nic neřeší. Mezinárodní teroristé, k jejichž požadavkům patří zejména vnitřní a zahraniční politiky, změna právního systému, propouštění vězeňských teroristů či zaplacení výkupného a umožnění bezpečného úniku, jsou schopni udělat cokoliv, nic je nezastraší, jsou připraveni zemřít při sebevražedném útoku. Připravená akce lze těžko zastavit a obtížná je i jakákoliv prevence [18].

1.1.3 Odlišnosti mezi terorismem a klasickou válkou

Na sklonku sedmdesátých let 20. století byl terorismus označen jako nová forma války s odlišným složením hlavních aktérů. U klasické války jsou to státy či koalice, jejich armády a ve stále větší míře také jejich obyvatelstvo. Stát má úlohu aktivního subjektu, který přijímá hlavní rozhodnutí, ozbrojené síly plní úkoly obranného charakteru. Obyvatelstvo může být částečně mobilizováno a také nese ekonomickou zátěž války [9].

Když ale nastane teroristický útok, vše se od základu mění. Stát se vystavuje do role napadaného a vydíraného objektu. Pasivní roli nutí teroristé i druhému aktérovi, tedy obyvatelstvu. Manipulují s jeho veřejným míněním a vyvolávají reakce odpovídající zájmům, cílům a představám třetího aktéra, kterým jsou právě oni. V době útoku se stávají jediným aktivním subjektem. Teroristé chtějí svým útokem na sebe upozornit, vytvořit atmosféru strachu, destabilizovat stát, jeho věrohodnost a autoritu, nebo si vynutit změnu jeho vnitřní nebo zahraniční politiky. Za vztažný objekt své strategie vydávají zájmy určitých skupin obyvatelstva. Do současné doby se nejčastěji odvolávali na národnostní menšiny nebo zájmy určitých vrstev obyvatelstva [9].

1.1.4 Typy terorismu

V průběhu historického vývoje se obsah termínu „terorismus“ mění. Tyto změny jsou bezprostředně závislé na sociálních, ekonomických, kulturních, politických a dalších podmínkách stejně jako na aktuálním stupni společenského poznání a technického rozvoje. Vzhledem k tomu, že terorismus je velmi variabilní fenomén, byla v minulosti vyvinuta řada snah o zpracování jeho typologie. Mnoho odborníků se snažilo při zpracování této typologie hodnotit uvedený jev z různých hledisek, což se projevilo a projevuje používáním různých přívlastků. Tyto snahy jsou však spíše ze systémového hlediska zavádějící a zkreslující. Vzhledem k rychlému vývoji terorismu je pak možné snahy o vytvoření systematické typologie terorismu pokládat za poněkud nereálné [6].

1.1.4.1 Mezinárodní terorismus

Mezinárodní terorismus lze definovat jako terorismus zasahující občany nebo majetek více než jedné země. Některé teroristické skupiny se zaměřují pouze na činnost ve své zemi, některé naopak, pracují na mezinárodní úrovni. Necháávají se podporovat jinou zemí či na území jiné země pracují. Díky této činnosti se terorismus nedaří vymístit. Existují tři aspekty, které proměnily terorismus na mezinárodní. Prvním aspektem je rozpad kolonií. Mnoho států podporovalo teroristy za ukončení kolonialismu. Například Maroko podporovalo Alžírské teroristy. Druhým aspektem byla studená válka. Obě strany, jak demokratický západ, tak komunistický východ, podporovaly teroristickou činnost, aby ukázaly druhé straně svou sílu. Třetím aspektem se stala situace v Izraeli, který vznikl uprostřed arabského světa. Díky tomu arabský svět podporoval teroristy v boji proti Izraelitům [4].

V dnešní době je mezinárodní terorismus považován za velkou hrozbu domácí i zahraniční bezpečnosti. Trendem terorismu je organizovaná, samostatně se financující mezinárodní síť. Terorismus se spojuje a různé skupiny spolu začínají spolupracovat. Spojují se výcviky, financování i technologie. Proto stojí nad celou otázkou mezinárodního terorismu šíření zbraní hromadného ničení. Terorismus se díky

internacionalitě stává nebezpečnější, a proto je důležité proti němu účinně a přesně bojovat, s co nejmenšími chybami [4].

1.1.4.2 Státní terorismus

Rozlišovány jsou tři typy státního terorismu. První představuje použití násilí vládou proti svým občanům. Je používán k udržení moci vládou v daném státě. Druhý je státem podporovaný terorismus. Vláda kontroluje a podporuje teroristické skupiny doma i v zahraničí. Třetí typ představuje podporování nezávislé teroristické skupiny v zahraničí. Druhý a třetí typ státního terorismu jsou zaměřeny proti vládám cizích států [4].

Terorismus, který je prováděný vládou nebo představiteli vlády vede zpravidla k útlaku nebo zastrasování obyvatelstva. Je zaměřen buď na jednotlivé skupiny, nebo celé obyvatelstvo. Takové vlády ovlivňují vydávání zákonů a jiných právních předpisů, které legalizují mučení, bití a umožňují zabíjení občanů represivními složkami státu (policíí, ale i armádou). Státní terorismus většinou používají diktátoři. Příkladem můžou být plynové útoky Saddáma Husajna na kurdské obyvatele, Stalinovy čistky a mnoho jiných [4].

1.1.4.3 Sociální terorismus

Tento druh terorismu je prosazován extrémně levicovými organizacemi v souvislosti se špatnou ekonomickou situací státu a je zaměřen na postižené sociální vrstvy s cílem změny společenského systému. Extremistický terorismus je výsledkem činnosti krajně pravicových seskupení či levicových vyznačujících se nenávistí a nesnášenlivostí vůči jiným etnickým skupinám či politickým odpůrcům [20].

1.1.4.4 Náboženský terorismus

Náboženský terorismus lze v dnešní době považovat za hrozbu 21. století. Je možné ho rozdělit na dvě části. Fundamentalistický terorismus a eschatologický terorismus. Fundamentalistický terorismus je násilná forma náboženského extremismu usilující o prosazení víry do státních struktur. V dnešní době je za nejnebezpečnější variantu považován islámský fundamentalismus. Prvkem islámského terorismu je motiv msty za příkoří, způsobené neislámským světem. Eschatologický terorismus je specifickou částí náboženského terorismu. Jedná se o terorismus zahrnující sekty zastávající apokalyptický názor, že dnešní svět je špatný a musí být zničen. Nejznámější teroristickou sektou eschatologického terorismu je japonská sekta Óm Šinrikjó [4].

1.1.4.5 Kybernetický terorismus

Útoky prostřednictvím počítačových sítí představují hrozbu srovnatelnou s účinky zbraní hromadného ničení. Západ spoléhá čím dál více na počítačové sítě. To posiluje závislost, ze které se dále rodí zranitelnost. Zpoza počítačového terminálu lze totiž teoreticky zablokovat automatizované rozvody vody, elektřiny, plynu i ropy. Nebo naopak otevřít přehrady a zatopit přilehlé oblasti. Chaos se dá snadno vyvolat i v letecké dopravě a v plně elektronizovaných finančních operacích. Kolaps hrozí i vládním komunikačním systémům včetně vojenských. Při jednom cvičení se dokonce povedlo vybranému specialistovi ovládnout přes počítač několik moderních válečných lodí. Miliony obyvatel vyspělého světa pak mohou náhle zjistit, že jim doma nesvítí světlo, neteče voda, nefunguje telefon, rádio mlčí a nakupovat lze jen za hotové. Řada zemí pochopila, že při klasickém vojenském konfliktu s USA nemohou získat navrch, a tak ubírá své aktivity tímto směrem ke kybernetické sabotáži [15].

1.1.5 Formy terorismu

1.1.5.1 Klasické teroristické metody

Střelba, použití sečných a bodných zbraní, ubití

Jedná se o akci namířenou do davu anonymních osob, zaměřenou na konkrétní osoby z oblasti politiky, ekonomické špičky, umělce a žurnalisty. Dále je to akce zaměřená na konkrétní národy či jiné skupiny osob např. Izraelce, Američany, vojáky, policisty atd. Specifickou kapitolou cílů by mohli být oficiální zahraniční hosté [12].

Výbuchy pum samy o sobě

Cílem je místo samo a ničivá síla je výhradně silou bomby, požáru či sesuvu budovy. Bomby bývají namířené na nijak nevybírané budovy, namířené na místa, kde se shromažďuje mnoho lidí, což jsou náměstí, supermarkety, sportoviště, zábavní parky, místa konání kulturních akcí, nemocnice, na konkrétní instituce zastupitelských úřadů, soudních budov, sídel politických stran, státních úřadů a kasáren. Velmi oblíbenými místy jsou místa hojně navštěvovaná turisty, kudy se pohybují konkrétní osoby, pumy v jejich vozidlech. Útoky na ubytovny a restaurace, které obývají či navštěvují konkrétní národy či skupiny osob. Výbuchy vyvolávající zmatek v době voleb a referend, poškození mostů, železnic, metra, letišť, datových kabelů, produktovodů, vodovodů a jiných komunikačních tepen. Útoky na samotná letadla, vlaky, autobusy, lodě, kde je cílem subjekt zničit, ne unést. Sabotáže, zaměřené na továrny, elektrárny, založené požáry lesů a pole [12].

Výbuchy iniciující další ničivou činnost

Existují zde hrozby útoků na chemické provozovny, kde nebezpečí představují i chladicí agregáty ledních stadionů, kde je používán amoniak, na jaderné elektrárny, školní reaktory, výzkumné závody nebo dokonce síla jaderných zbraní. Konvenční útok na tyto cíle je o mnoho snazší a levnější, než výroba či krádež atomové bomby. Dále hrozí útoky na přehradu nebo protipovodňovou hráz, což znamená riziko zaplavení

velkých rozloh území, útok na místa koncentrace vysoce hořlavé hmoty, nesoucí s sebou znečištění životního prostředí. Vyloučit nelze ani výbuch, který iniciuje lavinu či sesuvy půdy nebo kamenů do údolí. Zařadit sem lze snad i útoky na věznice, kdy uprchlí vězni mohou destabilizovat situaci v zemi [12].

Únosy, braní rukojmí

Do této kategorie lze zařadit únosy anonymních nebo konkrétních významných osob, spojené s dalšími požadavky propustit jiné teroristy, přečtení požadavků teroristů v médiích, pokud jde zároveň o výkupné. Tyto činy mohou být uskutečněny na zemi, na lodi nebo v letadle. Zpravidla se obsazují celé budovy a kladou se požadavky [12].

Různé formy násilí na turistech

Útoky jsou namířené na turisty, které mají za cíl poškodit zejména ty země, pro které je velkým přínosem cestovní ruch. Tyto akce je důležité sledovat zejména v ohledu rizik pro zahraniční turistiku občanů České republiky [12].

Dopisní bomby

Dopisní bomby byly využívány například americkým atentátníkem Unabomber či rakouský Fuchs [12].

Další metody

Páchány jsou útoky na umělecké památky v galeriích i jinde, poškozování provozuschopnosti vozidel (cukr v benzínových nádržích, písek v mechanismu kol lokomotiv atd.) Šíření zmatku, poplašné zprávy vedoucí k chaosu, při kterém dojde ke zranění či ušlapání lidí. Tato metoda lze využít i bez jakékoli zbraně [12].

Specifické cíle postmaterialistického a environmentálního teroru

Snaha o ničení restaurací typu McDonald's či KFC. Mohou být prováděny útoky na lidi nosící kožichy, útoky na jatka, na laboratoře, v nichž provádějí pokusy na zvířatech. Zatloukání hřebíků do kmenů stromů, aby nemohly být vytěženy dřevorubci [12].

1.1.5.2 Moderní teroristické metody

Chemický terorismus

Chemický terorismus neboli použití chemických zbraní či pouze použití ničivých náplní těchto zbraní, což jsou toxiny nebo otravné látky, nebo průmyslových toxických látek proti civilnímu obyvatelstvu nebo jiným cílům se bohužel stalo reálnou hrozbou současného světa. Je všeobecně známo, že teroristé jsou schopni použít jakékoliv zbraně nebo prostředky, a to včetně zbraní hromadného ničení nebo jen jejich ničivých náplní. Podle kvalifikovaných odhadů se připouští, že příprava chemických zbraní, případně jejich ničivých náplní je poměrně snadná. Informace k přípravě jsou dostupné v odborné a patentové literatuře, eventuálně v jiných zdrojích. Vlastní příprava pak vyžaduje jen běžnou chemickou laboratoř, která musí být patřičně upravena a kterou si dnes může, a to zcela bez kontroly, podstatě zřídit kdokoli [18].

V současné době je známo a uvažováno asi 24 otravných látek se smrtícími účinky a dále navíc ještě 8 slzotvorných otravných látek nejvhodnějších pro teroristické účely se jeví následující látky jako například: chlor, amoniak, fosgen, kyanovodík, sirovodík, sirouhlík, ale i mnoho dalších toxických látek. Především první dvě jmenované průmyslové toxické látky jsou vyráběny, skladovány a manipulovány ve velkých množstvích silniční i železniční dopravou, a to umožňuje jejich snadné zcizení [18].

Biologický terorismus

Biologické a bakteriologické zbraně patří mezi takzvané zbraně hromadného ničení. Pod pojmem biologické a bakteriologické zbraně jsou chápány zbraňové systémy, jež zahrnují prostředky dopravy na cíl, munici a vlastní bojové biologické látky, které tvoří hlavní ničivou náplň a základ biologických a bakteriologických zbraní. Biologické a bakteriologické zbraně, eventuálně látky lze rozdělit podle objektů působení na prostředky k zasažení osob, zvířat a prostředky k ničení polních a lesních kultur. Do skupiny bojových biologických látek jsou obvykle zařazeny choroboplodné zárodky, které se dělí podle jejich velikosti a působení na bakterie, rickettsie, viry a plísňe. Zvláštní skupinu pak tvoří toxiny, což jsou přírodní jedy, které produkují některé bakterie. Podle současných českých armádních normativů jsou toxiny zařazeny do oblasti otravných látek, čili patří do chemických zbraní. Nicméně mnohá jiná dělení zařazují toxiny do oblasti spíše bojových biologických látek než otravných látek [5].

V současné době je známo asi kolem dvaceti onemocnění člověka, která způsobují biologické zbraně. Bakterie způsobují tularémii, mor, cholera nebo vožhřivku. Rickettsie způsobuje Q-horečku, skvrnitý tyf nebo horečku Skalistých hor, viry způsobují pravé neštovice, Ebolu, Lassu, žlutou zimnici nebo Dandyho horečku, plísňe zase mykózy, sněť bramborovou nebo rez obilnou a toxiny způsobují butolotoxin, saxitoxin nebo ricin [13]. Biologický zabiják tzv. Antrax, jinak též sněť slezinná nebo uhlák je onemocnění způsobované bakterií *Bacillus Anthracius* [1]. Bližší informace o Antraxu jsou uvedeny v Příloze 2.

Jaderný a radiologický terorismus

Jaderný terorismus se jednoznačně vztahuje k teroristickému použití jaderného výbušného zařízení se všemi známými ničivými faktory jaderného výbuchu, tedy primitivní improvizované jaderné nálože, což je kompatibilní s používanou vojenskou terminologií [16].

Lze si snadno představit konstrukční princip jako nádobu s náplní pevných radionuklidů nebo roztoků, které mohou být iniciovány v cílovém prostoru jako zemní miny a výbušné nástrahy, nebo dopraveny do cílového prostoru ve formě dělostřelecké, letecké nebo raketové munice nebo jiným vhodným způsobem a cílovém prostoru náplň radionuklidů podle skupenství rozprášena, mechanicky rozptýlena tlakovým nebo pravděpodobně nejvýhodněji výbušným způsobem [16].

Radiologický terorismus se pak označuje výhradně teroristické použití radionuklidů, bez ohledů na způsob jejich rozptylu k cílené radioaktivní kontaminaci bez ostatních faktorů jaderného výbuchu. Radiologické zbraně byly navrhnuté, zatímco možná zbraň terorismu vytvořila paniku a oběti v hustě obydlených oblastech. Radiologický zdroj velmi ovlivní účinnost radiologické zbraně. Radioizotopy, které představují největší bezpečnostní riziko, obsahují: Cesium 137, Kobalt 60, Americium 241, Californium 252, Iridium 192, Plutonium 238, Stroncium 90, a Radium 226 [16, 24].

Princip této formy obecně spočívá v násilném vyvolání sekundárních účinků havarijních dějů, analogicky jako v případech záměrných i nezáměrných úderů konvenčními zbraněmi a výbušninami na infrastruktury moderní civilizované společnosti, jako jsou chemická, petrochemická, jaderná, potravinářská chladicí a jiná industriální a dopravní zařízení včetně sociálních a hygienických infrastruktur. Tyto teroristické úderů jsou cíleny k uvolnění toxických, radioaktivních, zápalných, výbušných a zkapalněných chemikálií. Často jsou doprovázeny explozemi, implozemi, tlakovou vlnou, požáry s účinkem toxických produktů hoření, někdy i s efektem ohnivě koule [16].

1.1.5.3 Nekonvenční terorismus

Zde je typické použití netypických prostředků. Takové zbraně nevyvolávají primárně ničivé účinky, ale sekundární jev má katastrofální následky. Mezi nekonvenční terorismus se řadí informační terorismus a psychologický terorismus [4].

Informační terorismus

Informační technologie nabízejí možnost rychle a efektivně před zraky mnoha lidí zasáhnout. S rozvojem informačních technologií stále stoupá riziko informačního terorismu. Prostředky informačního terorismu jsou snadno dostupné. Jedná se převážně o sdělovací prostředky, digitální informační systémy a jiné. Útok na informační prostředky je relativně méně nákladný. S vybavením za několik tisíc se dají způsobit obrovské miliónové až miliardové ztráty, jak ve finančním sektoru tak dopravě, bankovníctví a mnoha jiných [4].

Psychologický terorismus

Jedná se o plánované zneužívání hromadných sdělovacích prostředků a dalších psychologických prostředků v době míru, za účelem ovlivnění názorů, emocí, postojů a chování jednotlivců či cílových skupin populace tak, aby přímo nebo svými důsledky ohrožovaly bezpečnost a ústavní principy státu. Pro moderní vedení propagandy je typické zejména využití široké palety různých masových médií, např. plakátů, filmů, televizních programů, inzerátů, fotografických snímků, novinářských tiskových forem, ale také počítačové techniky [8].

Obr. 1 – Fanatik, který hrozí teroristickým útokem.

1.2 OCHRANA OBYVATELSTVA A INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

1.2.1 Ochrana obyvatelstva

1.2.1.1 Vymezení pojmu

Ochrana obyvatelstva je charakterizována jako soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí. Zdůrazňuje zákonem stanovenou odpovědnost a úkoly ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, orgánů územních samosprávných celků včetně obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Tyto činnosti jsou pojímány komplexně jako součást havarijního, krizového a obranného plánování [21].

1.2.1.2 Příprava obyvatelstva a státu

Příprava obyvatelstva i státu je orientována zejména na přírodní katastrofy, technogenní katastrofy, narušení životního prostředí v důsledku antropogenní činnosti, poruchy v zásobování, epidemie, masová migrace, organizovaná kriminalita, terorismus, extremismus, obchod s drogami, nekontrolované rozšiřování zbraní hromadného ničení, mezistátní konflikty mimo Evropu, ale v její blízkosti [21].

1.2.1.3 Hlavní úkoly ochrany obyvatelstva

Při každodenních událostech se jedná o úkoly, které plní záchranářské složky v Integrovaném záchranném systému v rámci své profesní náplně a které především směřují k záchraně osob a jejich majetku [21].

Při katastrofách a nouzových situacích a zejména při ozbrojeném konfliktu jde o řadu úkolů, vyžadujících značné nároky a na přípravu, plánování, materiální prostředky a finanční zdroje [21].

Hlavními úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva jsou varování a vyrozumění, zásady chování, budování ochranné infrastruktury, ochrana zdraví, sebeochrana a vzájemná pomoc a ochrana kulturních hodnot [21].

1.2.2 Integrovaný záchranný systém

1.2.2.1 Vymezení pojmu

Jak uvádí zákon o Integrovaném záchranném systému (IZS), jedná se o koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádnou událost a při provádění záchranných a likvidačních prací [28].

Mezi další činnosti Integrovaného záchranného systému patří i provádění prevence a obnovovací práce [30].

V přípravě jde zejména o odbornou připravenost složek IZS a stálých orgánů pro koordinaci jejich činností, v přijímání a vyhodnocování informací o hrozícím nebo nastalém vzniku mimořádné události, v zabezpečení varování obyvatelstva a vyrozumívání dotčených orgánů a organizací [30].

1.2.2.2 Základní složky

Jedná se o složky, které mají schopnost rychle a nepřetržitě zasahovat. Jejich působnost je po celém území České republiky [30].

Hasičský záchranný sbor

Hlavním úkolem této složky je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Hasičský záchranný sbor je hlavním koordinátorem a páteří IZS a při vzniku mimořádné události nebo krizového stavu slučuje všechny záchranné složky a zabezpečuje koordinovaný postup při provádění záchranných a likvidačních prací. Spolupracuje i s ostatními složkami IZS

i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány, samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů [30].

Obr. 2 – Znak HZS ČR, číslo tísňového volání, CAS Scania K27.

Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba (ZZS) se skládá ze 14 územních středisek ZZS pokrývajících území všech krajů v České republice. Jejich součástí jsou okresní střediska ZZS. Struktura organizace ZZS není jednotná a jako jediná složka nemá centrální řízení [30].

S jednotlivými operačními a informačními středisky IZS nepřetržitě zabezpečuje, organizuje a řídí hlavně příjem, zpracování vyhodnocení tísňových oznámení a na základě toho určit vhodný způsob poskytování přednemocniční neodkladné péče, nebo zajištění této péče také na místě vzniku úrazu nebo při dopravě postižené a při jeho podávání zdravotnickému zařízení způsobilém k poskytování zdravotní péče. Dále při likvidaci zdravotních následků hromadných neštěstí a katastrof, koordinaci součinnosti s praktickými a žurnálními lékaři a s lékařskou službou první pomoci a rychlou přepravou odborníků k zabezpečení neodkladné péče do zdravotnických zařízení, která jimi nedisponují [30].

Mezi výkonné prvky ZZS patří výjezdové skupiny, které provádí rychlou zdravotnickou pomoc, poskytují neodkladnou péči bez přítomnosti lékaře, rychlou lékařskou pomoc zabezpečovanou zdravotnickým týmem vedeným lékařem, dopravu raněných a nemocných v podmínkách neodkladné péče zabezpečovanou zdravotnickými týmy ovládajícími zásady zajištěného transportu [30].

Organizace systému ZZS je poskytnutí pomoci přímo na místě do 15 minut. Každé krajské město má k dispozici vrtulník, který je schopen poskytnout přednemocniční neodkladnou péči a dopravit zraněné osoby do nejbližšího zdravotnického zařízení [30].

Obr. 3 – Znak ZZS, číslo tísňového volání, sanitní vůz Volkswagen Transporter.

Policie České republiky

Policie České republiky (PČR) je výkonným orgánem státní moci v oblasti bezpečnosti občanů, ochrany majetku a veřejného pořádku. V rámci IZS plní PČR úkoly spojené zejména s uzavřením prostoru ohroženého nebo postiženého mimořádnou událostí, s organizací odklonu a regulace dopravy, zajišťováním veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany majetku. Je také zřizována letecká služba pro zásahové týmy PČR a zdravotnické týmy a letecká pátrací a záchranná služba pro případ vyhlášení mimořádného stavu [30].

Obr. 4 – Znak PČR, číslo tísňového volání, služební vozidlo Škoda Octavia.

1.2.2.3 Ostatní složky

Ostatní složky IZS poskytují pomoc při záchranných a likvidačních pracích až na vyžádání [30].

Do ostatních složek IZS patří například [30]:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil Armády ČR;
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (Vězeňská služba, Justiční stráž, Bezpečnostní informační služba);
- ostatní záchranné sbory (Český červený kříž, kynologické brigády, Báňská záchranná služba, Vodní záchranná služba, Horská služba);
- orgány ochrany veřejného zdraví (Krajská hygienická stanice);
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (pohotovostní komunální služby);
- zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

1.2.2.4 Komunikace složek IZS

Zabezpečení spolehlivé komunikace mezi složkami IZS a orgány, kteří se podílejí na záchranných a likvidačních pracích je první předpoklad a podmínka efektivně řešit mimořádnou událost. Z tohoto důvodu se používá tzv. krizová komunikace [30].

Pojmem krizová komunikace se rozumí přenos informací mezi státními orgány, územními samosprávnými orgány a mezi složkami IZS za využití prostředků hlasového a datového přenosu veřejné telekomunikační sítě a vybraných částí neveřejných komunikačních sítí [30].

Povinností ministerstva vnitra (MV) je umožnit shora uvedeným orgánům a složkám komunikaci ve své účelové telekomunikační síti. Poskytovatelé služeb a v oblasti komunikací jsou při přípravě a řešení způsobů krizové komunikace a jednotného evropského čísla tísňového volání 112 povinni spolupracovat s ministerstvem vnitra, které určí způsob zajištění nepřetržité obsluhy telefonní linky pro toto číslo [30].

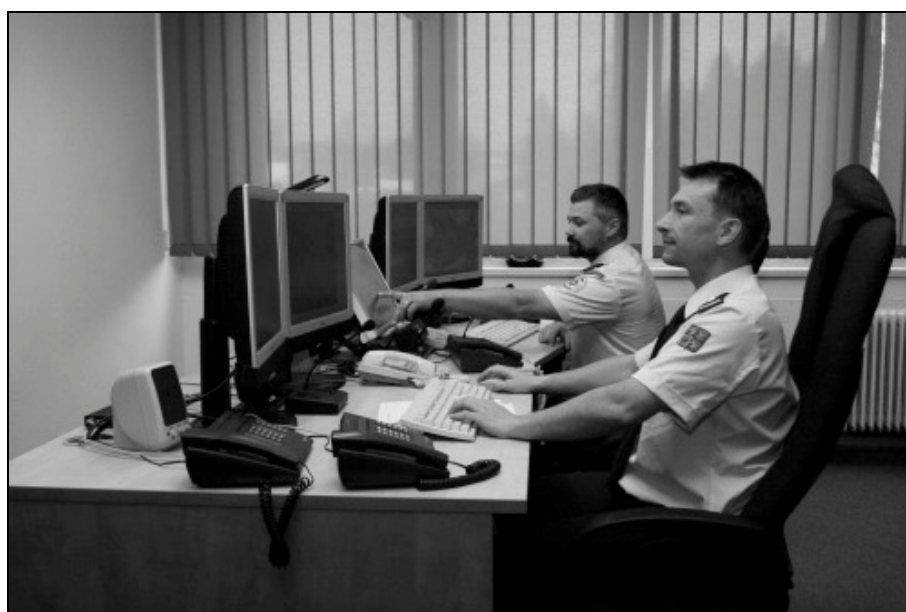
Krizová komunikace v IZS je organizována pro potřebu taktické, operační a strategické úrovně, při níž se využívá účelová telekomunikační síť MV, hromadná radiokomunikační síť IZS provozovaná MV, veřejná pevná telekomunikační síť, veřejná mobilní telekomunikační síť, prostředky mobilní komunikační sítě vyčleněné k zajištění spojení mezi orgány krizového řízení a obcemi, záložní radiová síť, mobilní telekomunikační síť a zařízení, jejichž použití může povolit velitel zásahu nebo operační a informační středisko, spojky nebo vytvořená radiová síť pro přenos zpráv, které se využívají při selhání ostatních technologií [30].

1.2.2.5 Důležitá čísla tísňového volání

Tísňové volání na číslo 112 je určeno především pro zahraniční návštěvníky. V současné době je k dispozici 14 telefonních center pro příjem tísňového volání 112, kde pracují vyškolení operátoři schopni vyhodnotit zprávu volajícího a okamžitě

ji předat příslušným složkám IZS. Hovory jsou přijímány zejména v češtině, němčině a angličtině. Pro česky hovořícího občana je ale nejvýhodnější, pokud podle druhu mimořádné události využije některého z národních čísel tísňového volání: „150“ – Hasičský záchranný sbor, „155“ – Zdravotnická záchranná služba, „158“ – Policie České republiky a „156“ – Obecní policie [7].

V Ostravě je v plném provozu již od roku 1995 tzv. Centrum tísňového volání (CTV), kde na jednom pracovišti sedí pohromadě operátoři všech tísňových linek. Na toto pracoviště je směřována i tísňová linka 112 z území celého kraje. Tímto se doba mezi přijetím tísňové zprávy a vysláním pomoci na místo události citelně zkrátila [7].

Obr. 5 – Operační středisko Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje.

1.3 VARIANTY BOJE PROTI TERORISMU

1.3.1 Možnosti terorismu v České republice

Při hodnocení aktuální situace v evropském regionu se prozatím Česká republika jeví jako region, v němž terorismus nepředstavuje vážnější bezpečnostní problém. Od roku 1990 do současnosti zde došlo pouze k několika incidentům, které lze

z hlediska charakteristik do kategorie terorismu zahrnout. U většiny z nich nebyla politická motivace jejich pachatelů jednoznačně prokázána. Pokud však budeme brát v úvahu jejich důsledky, je jejich dopad na veřejnost a následně na politickou sféru zřejmý. Situace se však může kdykoliv změnit, zejména na základě rostoucí angažovanosti naší země v rámci NATO a po vstupu do EU [25].

1.3.2 Opatření proti terorismu

Nyní, když se hrozba terorismu stává den ode dne reálnější, je třeba vážně uvažovat, jaká protiopatření je třeba přijmout. Žádné řešení nemůže úplně eliminovat hrozbu použití zbraní hromadného ničení teroristy, ale může významně redukovat dopad těchto teroristických útoků. Nejdůležitější je vždy prevence, která začíná od shromažďování a zpracování potřebných informací, pokračuje koordinací činnosti zúčastněných organizací a jednotek a končí přípravou a výcvikem, nejen speciálních jednotek, ale i obyvatelstva, na případy teroristického použití zbraní hromadného ničení. Tato opatření je nutno budovat na národní úrovni, avšak vzhledem k tomu, že terorismus je globálním jevem, je třeba rozvinuté mezinárodní spolupráce a aktivit významných mezinárodních organizací včetně nejvýznamnější - OSN [27].

Směry prevence a likvidace následků teroristických akcí mohou být následující [27]:

- sběr informací a pozorování teroristických organizací;
- koordinace činnosti organizací, jejichž činnost se dotýká této problematiky;
- důsledná kontrola jaderných materiálů, prekurzorů bojových chemických látek, materiálů a technologií, využitelných pro výrobu zbraní hromadného ničení;
- příprava a výcvik speciálních jednotek;
- zdokonalení technických prostředků;
- příprava obyvatelstva.

1.4 MÉDIA

1.4.1 Hromadné sdělovací prostředky

Za posledních padesát let se ve směru hromadných sdělovacích prostředků prodělal zajímavý vývoj. Média ve formě tisku pomalu opouštějí své výsadní postavení ve prospěch masových sdělovacích prostředků. Televizní vysílání ovlivnilo jak podobu tištěných médií, tak komunikaci mezi lidmi. Lidé si podle programu televize mnohdy řídí denní program. V tomto případě přichází nové médium, a to internet, který byl vyvinut vojenským průmyslem v USA. Spojil možnosti televize, počítače a modemů. Propojil celý svět a internet se stal globálním médiem [10].

1.4.2 Typy médií a jejich možnosti šíření poplašných zpráv

1.4.2.1 Televize

Televize je velkým prostředkem ovlivňujícím lidskou populaci. Televizi má většina lidí a působí na lidské smysly jak pomocí obrazu, tak i zvuku. Tento způsob působení je mnohem účinnější, než pouhé zvukové působení, jako je tomu u rozhlasu. Zvuk je chytře propojen a spojen s obrazem tak, abychom si zapamatovali z vysílaného co nejvíce [22].

Zprávy se šíří hlavně pomocí zpravodajských relací, nebo mimořádných zpravodajských vstupů v případě, že se něco děje. A v případě poplašných zpráv dochází k šíření právě díky těmto zpravodajstvím. Pozorovatelé jsou závislí hlavně na tom, jak je zpráva uvedena, co jim ukáže za záběry nebo jakou hudbu jako podkres u toho použije. Z obyčejného sdělení, že se někde něco děje, udělá dramatický hlas, volba slov jako „nejhorší“, „krize“, „neštěstí“ a podobně, dramatická hudba a drastické záběry zprávu pro většinu lidí nepříjemnou až strach nahánějící [22].

1.4.2.2 Rozhlas

Rozhlas působí na lidi skrze jejich sluch. Musí tedy podávat informace jednoduché, stručné, srozumitelné a zajímavé pro všechny typy lidí. S dnešními možnostmi, kdy velmi mnoho lidí jezdí auty a u toho poslouchá rádio a také, když můžeme poslouchat rádio i na internetu, má rozhlas velmi široké spektrum lidí, které může ovlivnit [22].

Rozhlasové stanice jsou většinou zaměřeny na specifickou skupinu lidí. Ženy v domácnosti, muži, mladí lidé. Každý si vybere a rozhlas má tak velké pole působnosti. Každá stanice vysílá zprávy a posluchači se touto cestou dozvídají o novinkách v politice doma i v zahraničí, ze sportu či zábavy [22].

Šíření poplašných zpráv tak je obdobné jako u televize, jen s tím rozdílem, že zde není doprovodná složka obrazová. Dramatická slova a hudba i v tomto případě vyvolají své [22].

1.4.2.3 Tisk

Vliv tištěných médií má za předpoklad gramotnost člověka. Psaný text tedy ovlivňuje ty, kteří umí číst. Nečtenáře, nebo lidi, kteří mají problémy se čtením, může ovlivňovat hlavně obrazovou složkou. Není zde sice dramatický podkres hudby a slov, ale oproti rozhlasu tu je zase ten obraz [22].

V dnešním světě technických vymožeností můžeme vyrobit snad jakoukoliv fotomontáž. V tomto má tisk výhodu, protože stačí obrovské titulky článků a pak jenom fotografie. Účinnost to má obdobnou jako záběry v televizi [22].

Nevýhodou tisku je to, že se musí čekat na jejich vydání. V televizi může být zpráva odvysílána téměř okamžitě po jejím obdržení. V novinách se musí počítat s uzávěrkou aktuálního čísla a čekat až do rána, kdy budou noviny k prodeji [22].

1.4.2.4 Internet

Internet díky své rozšířenosti má vliv asi tak jako televize. Na rozdíl od televize, ale působí především na střední a nejvíce na mladou generaci. Přeci jenom, starší lidé se již hůře učí pracovat s novými médii, takže je minimum těch, kteří se dokážou ve světě internetu pohybovat [22].

Internet, tak jako televize, propojuje zvukovou složku s obrazovou a navíc, má výhodu tisku. Dále je jeho výhodou to, že na internet může napsat snad kdokoliv a téměř cokoliv, takže je to ráj pro šíření poplašných zpráv [22].

Postupem času v oblasti internetu vstoupil v podvědomí také pojem HOAX. Anglické slovo HOAX označuje podvod, mystifikaci či žert. HOAX, aneb mnoho povyku pro nic. Je to solidně podaná lež, nesmysl, výmysl. Někdo se prostě dobře vyspí a pošle do světa fámu, která může kolovat světem i léta. A to i v několika jazykových mutacích, když se najde dobrák, který to přeloží [22].

Jaká je vlastně charakteristika HOAXu? Snaží se, aby čtenář jednal unáhleně podle návodu (čímž lze způsobit velké škody). Často obsahuje jména známých firem, jako jsou Microsoft, IBM, Apple, Norton a další, aby vzbudil větší důvěru. HOAX chce být rozesílán. Nabádá k tomu, aby bylo rozesílání rychlé a hromadné (pošlete všem přátelům, varujte své blízké...) [22].

HOAX ale není jen doménou internetu. V žurnalistice se mu říká novinářská kachna, v právnické hantýrce uvedení v omyl, pomluva nebo šíření poplašné zprávy. Internet svou „anonymitou“ poskytuje dobrou živnou půdu pro vznik takovéto zprávy a její lavinové šíření [22].

1.4.3 Média a terorismus

Jedenácté září. Šok, hrůza, děs. Těch, kteří to prožili, ale i všech ostatních, kteří sledují otřesné záběry hroučících se mrakodrapů, padajících letadel, vybuchlých aut s kusy roztrhaných těl. To, co většina lidí nazývá hrůzou a děsem, vnímají teroristé jako

úspěch. Scénář se naplnil. Podařilo se strhnout pozornost na hrstku těch, kteří chtějí světu vnutit své ideje a své pravdy [26].

Podle docenta Mariana Brzybohatého z Katedry krizového řízení Policejní akademie v Praze média rozvoj terorismus stimulují a dokonce podporují. Terorismus je na nich závislý a do jisté míry jsou i média závislá na terorismu. Právě terorismus totiž znamená pro média velice atraktivní přísun informací. Zajišťuje větší sledovanost, a tím samozřejmě i vyšší příjmy. Bez médií by byl terorismus jen lokální záležitostí a z hlediska globální bezpečnosti by měl minimální význam [26].

Obr. 6 – Různé typy médií o terorismu (rozhlás, tisk, televize, internet).

1.5 TRESTNÉ ČINY SOUVISEJÍCÍ S TERORISMEM

1.5.1 Vybraná ustanovení Trestního zákona vztahující se k problematice terorismu

Do 31. prosince 2009 byl v účinnosti zákon č. 140/1960 Sb., trestní zákon, ve kterém byly popsány jednotlivé ustanovení obsahující skutkové podstaty trestných činů. Je potřeba zmínit nejdůležitější paragrafy, a to:

§ 93 - teror;

§ 95 - záškodnictví;

§176 - obecné ohrožení;

§ 199 - šíření poplašené zprávy;

§ 180a - ohrožení bezpečnosti vzdušeného dopravního prostředku a civilního plavidla;

§ 180c - zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny;

§ 181a - ohrožení životního prostředí;

§ 182 - poškozování a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení;

§ 185 - nedovolené ozbrojování;

§ 185a - vývoj, výroba a držení zakázaných bojových prostředků;

§ 186 - nedovolená výroba a držení radioaktivního materiálu a vysoce nebezpeč. látky;

§ 187 - nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedu;

§ 235 - vydírání.

Počínaje 1. lednem 2010 se nahradil více než 40 let starý trestní zákon na zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který přinesl mnoho novinek a systematických změn. Očíslování paragrafů se změnilo a také spousta nových paragrafů přibylo. Trestné

činy vztahující se k terorismu také přibýly a všechny, které již byly ve starém trestním zákoně, lze nalézt pod jinými čísly paragrafů. Např. u trestného činu šíření poplašné zprávy se změnilo číslo paragrafu na § 357 u trestného činu vydírání na § 175 a trestného činu obecné ohrožení na § 272. Přibyl nový trestný čin § 311 – teroristický útok a § 312 teror. Popsané skutkové podstaty jsou podrobně popsány v Příloze 1.

1.5.2 Příklady šíření poplašné zprávy

1.5.2.1 Atomový výbuch v ČT

Sedmnáctého června po osmé ráno roku 2007 se v živém pořadu České televize Panorama na několik vteřin objevil atomový hřib. Kameru v Černém Dole v Krkonoších vypořijili členové umělecké skupiny Ztohoven a místo nudných záběrů utěšené krajinky odvysílali výbuch atomové bomby. „Hacknutí“ televizního vysílání není častým jevem [22].

Skupina Ztohoven prý chtěla jen vyzkoušet, jak lidé na danou situaci zareagují. Atomový výbuch je něco, co zaujme lidskou pozornost. Diváci prý byli vyděšení, ale hromadný útek z oblasti „postižené“ výbuchem se nekonal. Skupina Ztohoven sice Čechy nevydělala, a také by na to několik vteřin asi nestačilo, ale zato upozornila na fakt, že média jsou setrvačně chápána coby poskytovatelé informací, kterými však už delší dobu tak úplně nejsou. Informovat už není hlavní téma novin, rádií a televizí. Atomový hřib je absurdní výtvarné dílo. Dívat se na výbuch jaderné bomby na obrazovce je nepochybně show [22].

Tato událost se dokonce objevila i v zahraničních zprávách odborných médií. Videozáznam s narušeným vysíláním se stal okamžitě hitem na serveru „Youtube“. Naštěstí se tentokrát stala spíše pobavením lidí, ale příště by se takováto zpráva mohla opravdu rozšířit rychlostí blesku a vyvolat všeobecnou paniku [22].

1.5.2.2 Infikované jehly na sedadlech

Před pár lety se objevilo v e-mailové korespondenci upozornění na infikované jehly, které jsou zapíchnuté v sedačkách kin, nebo v městské hromadné dopravě. První zmínka byla údajně v Paříži, kde si někdo v kině sedl na něco píchavého, a když se pak podíval, co to je, našel v sedačce zapíchnutou jehlu a u ní vzkaz „Právě jsi byl nakažen HIV.“ Zpráva také říkala, že kontrolní středisko chorob v Paříži zaznamenalo v poslední době mnoho podobných případů v mnoha dalších městech. Všechny testované jehly byly prý HIV pozitivní. Středisko také říkalo, že takovéto jehly byly nalezeny i na veřejných bankomatech. Dále zpráva obsahovala obvyklý apel na naši opatrnost a žádost o rozeslání zprávy co největšímu počtu našich kamarádů, přátel, známých a snad i neznámých. Můžeme takto přeci komukoliv z nich zachránit život [22].

Tento HOAX byl elektronickou verzí fámy, šířené původně ústně. Smyšlená varování o infikovaných jehlách, údajně nastražených narkomany na sedačkách v kině nebo prostředcích veřejné dopravy, se v drtivé většině nezakládaly na pravdě a byly tzv. současnou pověstí (Urban legend, Contemporary legend) [22].

Tyto fiktivní pověsti jsou rozšířeny po celém světě, nemají většinou reálný základ a jsou pouhým produktem kolektivní masové hysterie. Zprávy tohoto typu odrážejí kolektivní obavy a strach moderní společnosti ze sociálních menšin a civilizačních chorob [22].

1.5.3 Příklad vydírání

V několika uplynulých letech byly zaznamenány tisíce víceméně úspěšných útoků na informační systémy, převážně subverzivně či kriminálně motivovaných, jejichž cíle jsou rozloženy v širokém spektru. Sahají od krádeže osobních informací za účelem vydírání až po proniknutí do digitálních sítí a následné fyzické či elektronické destrukce informačních systémů [25].

1.5.4 Jak působí poplašné zprávy na lidi

Ať už jsou lidé vzdělaní hodně nebo málo, zvěstuje-li jim někdo nějakou katastrofu, a je jedno, zda je to katastrofa přírodní, nebo hrozba teroristického útoku, či snad teroristický útok samotný, přijdou obavy. Někteří to nesou hůře jiní lépe. Strach je logickou reakcí na takovouto nastalou situaci. Vrozeně je strach reakcí na hrozbu bolesti a ztráty života. Na vrozenost této emoce poukazuje její spojení s výraznou mobilizací energie a útekovým chováním. Ti, kteří jsou slabší povahy, mohou začít panikařit. A co hůře, sejde-li se několik takových lidí, kteří mají sklony k panice, případně objeví-li se na postu šířitele poplašné zprávy nějaký dobrý manipulátor, který dokáže lidi strhnout, je zřejmé, že se zrodí něco, čemu se říká davová panika, šílenství [22].

Co je to ale vlastně ten dav. Je to přechodné shromáždění většího množství lidí v prostoru dovolující bezprostřední kontakt, reagujících na stejné podněty podobným nebo stejným způsobem. Lidé v davu jsou spojeni psychickou vazbou skládající se z podobných nebo stejných emocí a pudů, které jsou vyvolané shodnými podněty. Dav nemá žádné ustálené organizační normy a nemá ani žádné morální normy. Jeho vliv na jednotlivé lidi vyplývá z emocionálně pudové vazby. V chování davů není snad nic horšího, než davové šílenství, které má za následek například zbrklé prchání před problémem, nebo hrocení veškerých situací. Lidé pak mezi sebou způsobem pavlačových drben šíří jakoukoliv informaci, kterou někdo někde zaslechne [22].

Strach je nejsložitější emocí a intenzivní strach může i zabít. V některých situacích, ale není spojen s pokusem o útek, ale s útlumem chování, se strnutím. Strach je velmi nakažlivý. Rychle se šíří na základě o něm alarmujících zpráv, které nemusí být ani pravdivé. A právě z této davové reakce plyne největší problém v reakci na poplašnou zprávu [22].

1.6 OSOBNOSTI TERORISTŮ A JEJICH PSYCHOPATOLOGICKÁ VYSVĚTLENÍ

1.6.1 Psychopatologická vysvětlení

Představy, které spojují teroristu s násilím je v první řadě známo, že agresivita je příznak jisté duševní patologičnosti. Naopak chování teroristů často připomíná projevy osob s mentálními dysfunkcemi nebo osob pomatených. Z hlediska patologie existuje celá řada vysvětlení terorismu. Některá jsou rozumnější než jiná a další jednoduše ztřeštěná. Během výzkumu několika desetiletí se nashromáždily informace, že většina známých teroristů netrpí žádnými vážnými psychopatologickými poruchami [11].

Nejčastější poruchy teroristů jsou psychopatie, paranoia a patologické predispozice k násilí nebo poruchy kontroly impulzivního chování. Psychopatologie vyjadřuje neschopnost vcítit se do jiných osob a vytušit nebo pocítit jejich utrpení. Tato afektivní porucha dovoluje, aby psychopati páchali bezmezně kruté činy na nevinných a bezbranných osobách, jako je tomu například u sériových vrahů. Podobnou emoční necitlivost doprovázejí i další rysy. Jedná se o hluboký egocentrismus, jistou impulzivnost, model provinilého chování, které směřuje k překračování společenských konvencí nebo k dodržování pouze těch, které jsou osobně výhodné a silná tendence k manipulaci a klamání jiných osob [11].

1.6.2 Osobnosti teroristů a jejich příčiny

Názor o charakteru teroristické osobnosti se definoval skoro pokaždé podle jiných známých psychologických profilů, kdy to byly například násilníci delikventi nebo jiní političtí či náboženští extrémisté. Mimo toho, dvěma nejpodobnějšími a nejčastěji se objevujícími idejemi ve vědecké bibliografii jsou narcismus a autoritářství [11].

1.6.3 Další vlastnosti a rysy připisované teroristům

Nastřádané informace ukazují, že neexistuje globální model teroristovy osobnosti. Proto někteří výzkumníci upřednostňují studium opakovaného výskytu nejjasnějších psychologických atributů mezi aktivisty. Jde tedy o demografické atributy a psychologické dopady, netrpělivost, převaha akce a hledání senzací, sebeúcta, přehnaný optimismus, fascinace násilím [11].

Pod vlivem zmatku a rozhořčení, které v obyvatelstvu vyvolává teroristické akce, je odmítána myšlenka, že by jejich vykonavatelé mohli být normálními a obyčejnými lidmi. Získané informace naznačují, že u převážné většiny teroristů se najde v chování jistá patologická duševní porucha. Není ani tolik důkazů, které by dovolily vypracovat genetický profil osobnosti speciálně náchylné k terorismu. Individuální psychologie teroristů není zcela stejnorodá. Liší se jejich osobnosti a stejně tak se liší i jejich konkrétní psychologické rysy [11].

Obr. 7 – Talibanská teroristická skupina.

2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

Cílem bakalářské práce bylo:

1. zmapovat a konkrétně popsat nárůst zneužití problematiky terorismu ve společnosti v rámci její průběžné medializace;
2. odhalit konkrétní zdroje, které toto případné zneužití ve společnosti realizují.

2.2 Hypotézy

Hypotézy bakalářské práce byly formulovány:

1. medializace problematiky terorismu, která má přinést informace o daném problému ke konkrétnímu využití, zároveň aktivizuje ve společnosti síly zneužívající danou situaci s cílem určitým způsobem společnost poškodit;
2. největší zneužití problematiky teroristických útoků - obecně, je vždy po určité mediální prezentaci konkrétního projevu, který nese dané znaky.

3 METODIKA

3.1 Použité metody

S ohledem na cíl této bakalářské práce byl proveden kvantitativní sociologický výzkum. Využitou metodou byla sekundární analýza nashromážděných dat se zaměřením na potvrzení nebo vyvrácení vytyčených hypotéz.

3.2 Charakteristika souboru

Pro výzkum byla použita nashromážděná data Hasičského záchranného sboru týkající se výjezdů na oznámené hrozby možných teroristických útoků. Zdroj dat byl získán ze systému „Statisticky sledovaná událost“. Tato evidence událostí je vedena Hasičským záchranným sborem Jihočeského kraje. Rozsah získaných dat je od roku 2000 do roku 2007. Toto období bylo vybráno z důvodu, že v roce 2001 po teroristických útocích v USA enormně vzrostlo oznamování charakteru pro podezřelé zásilky. V dalších letech, nahlašování podezřelých zásilek začalo klesat na minimum a od roku 2006 se změnila typologie oznamování z podezřelých zásilek na nahlašování bomb. Statistická evidence udává data a časy výjezdů na události hrozeb možných teroristických útoků, místa, kde k událostem došlo, který územní odbor Hasičského záchranného sboru byl kompetentní, a která jednotka Hasičského záchranného sboru byla na místě. Je zde také popsán popis typu konkrétního výjezdu.

Nashromážděná data byla dále ze strany Policie České republiky. Statistiky pro tuto bakalářskou práci poskytlo Policejní prezídium České republiky. Získaná data jsou v letech 2000 až 2004 a jsou vybrána z důvodu, že počty vedených případů šíření poplašné zprávy u policie, jsou v jednotlivých letech velmi podobné a nebyla zde zaregistrována značná změna, nárůst či snížení. V těchto statistikách jsou zaevidované případy trestného činu šíření poplašné zprávy, ke kterým došlo na území Jihočeského kraje. Jsou zde uvedené celkové počty zjištěných trestných činů šíření poplašné zprávy, kolik takových skutků bylo objasněno, kolik jich spáchalo dětí, mladistvých, recidivistů

a kolik jich bylo spácháno pod vlivem alkoholu. Statistiky jsou rozdělené na jednotlivé okresy Jihočeského kraje.

V bakalářské práci dále uvádím data ze strany Pyrotechnické služby, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, kde jsou evidovány výjezdy na anonymní telefonáty týkající se nahlášených bomb a vyhrožování na území Jihočeského kraje. Data s evidovanými výjezdy jsou v období od roku 2000 do roku 2004.

Ze spisů Policie České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování, byly vybrány dva případy se známým pachatelem, které se týkaly trestného činu šíření poplašné zprávy a odehrály se na Českobudějovicku. Budou zde popsány skutky a jejich výpovědi za účelem zjištění motivace, proč trestný čin spáchali.

4 VÝSLEDKY

Pro tuto bakalářskou práci byla získána data z více zdrojů, proto byly výsledky s ohledem na charakter rozděleny do následujících skupin:

- výjezdy Hasičského záchranného sboru v souvislosti s hrozbami možných teroristických útoků;
- případy týkající se trestné činnosti šíření poplašné zprávy evidované u Policie České republiky;
- výjezdy Pyrotechnické služby Police České republiky na anonymní telefonáty týkající se nahlášených bomb a vyhrožování;
- kazuistika případů šíření poplašné zprávy, které byly vybrány ze spisových materiálů Policie České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování.

4.1 Výjezdy HZS JČK v souvislosti s hrozbami možného terorismu

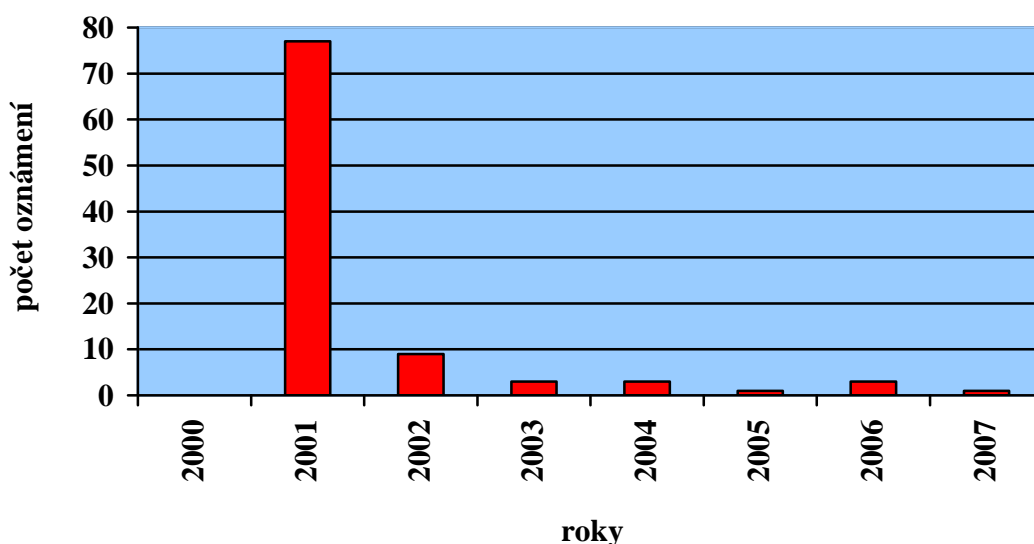
Od Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje byla z Oddělení vyšetřování požárů využita data, která popisují výjezdy na hrozby možných teroristických útoků. Jedná se o statistickou evidenci „Statistické sledování události“. Z této evidence byla vybrána data od roku 2000 do roku 2007. U jednotlivých let jsou udávána data a časy výjezdů na události nesoucí znaky hrozeb možných teroristických útoků. Ve zpracovaném souboru jsou vyznačena místa, kde k událostem došlo, který územní odbor Hasičského záchranného sboru byl kompetentní, a která jednotka Hasičského záchranného sboru byla na místě. Je zde také popsán popis typu konkrétního výjezdu.

Jak je již výše uvedeno, data byla zpracována od roku 2000 do roku 2007. Uvedený rozsah let byl vybrán z důvodu, že dne 11. září 2001 byly spáchány teroristické útoky ve Spojených státech amerických, kdy po těchto útocích byla v tisku, televizi, rozhlasu a internetu tato zpráva, ne zrovna krátkou dobu, medializována po celém světě. Cílem tohoto kvantitativního výzkumu je zjistit, zda tato globální

medializace ovlivnila společnost k tomu, aby se někteří jedinci pokoušeli páchat trestnou činnost tím, že budou provádět teroristické útoky nebo šířit poplašné zprávy s cílem zastrašit nebo vydírat obyvatelstvo nebo jednotlivce.

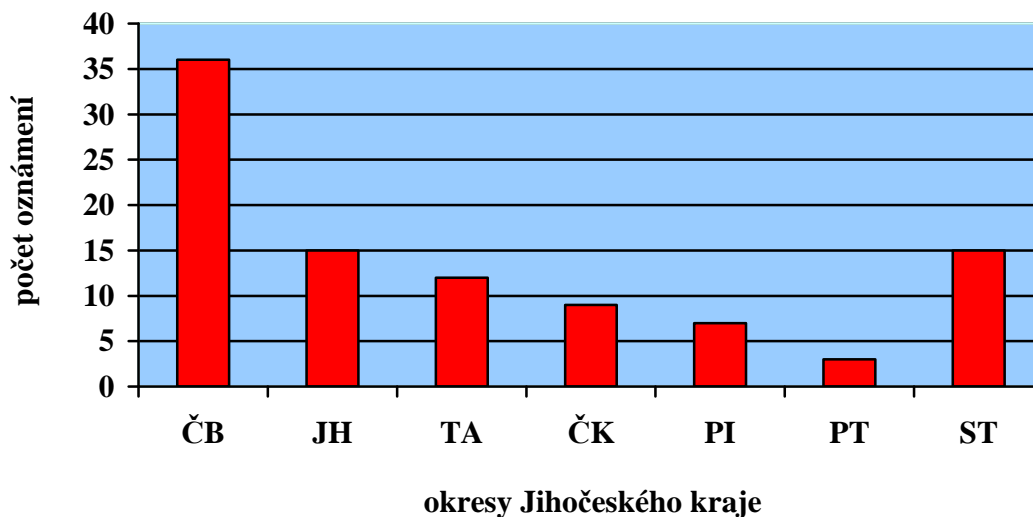
V grafu 1 jsou znázorněny počty oznámení v letech 2000 až 2007. V roce 2001 lze vidět enormní nárůst počtu oznámení týkající se hrozeb možného teroristického útoku. V roce 2002 – 2007 je patrný pokles nahlašovaných událostí.

Graf 1- Zobrazení počtů oznámení na hrozby teroristického útoku za jednotlivé roky.

V grafu 2 je znázorněn celkový počet oznámení, které měly charakter hrozeb možného teroristického útoku za období od roku 2000 do roku 2007 v jednotlivých okresech Jihočeského kraje. Nejvíce oznámení (třicet šest oznámení) za uvedené období bylo nahlášeno v okrese České Budějovice. Dalšími okresy s počtem patnáct oznámení byl okres Jindřichův Hradec a okres Strakonice, okres Tábor s dvanácti oznámeními, okres Český Krumlov s počtem devět, okres Písek s celkovým počtem sedm a nejméně oznámení (3) zaznamenal okres Prachatice. Celkový počet oznámení v Jihočeském kraji za uvedené období činí devadesát sedm oznámení.

Graf 2 - Zobrazení celkového počtu oznámení hrozeb teroristického útoku za období od roku 2000 do roku 2007 na jednotlivé okresy Jihočeského kraje.

4.1.1 Výjezdy HZS JČK v roce 2000

Podle evidence „Statisticky sledované události“ nebyl v roce 2000 nahlášen na součásti Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje jediný případ, který by nesl rysy jakéhokoliv náznaku vyhrožování bombou, podezřelou zásilkou nebo jiným způsobem teroristického útoku.

4.1.2 Výjezdy HZS JČK v roce 2001

Za rok 2001 měl Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje evidováno celkem 77 výjezdů na hrozbu možného teroristického útoku. Všechna oznámení byla charakteru podezřelé zásilky s nebezpečným obsahem na území Jihočeského kraje. První oznámení bylo dne 15. 10. 2001 v 13.00 hod., to je měsíc po teroristických útocích, které se odehrály v USA. Konkrétně se jednalo o výjezd k poskytnutí pomoci při likvidaci nebezpečné látky.

Mezi další typy výjezdů Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje patřily:

- výjezdy k poskytnutí asistence při převzetí nebezpečného balíčku;
- odebrání dopisu - možnost nebezpečné látky;
- podezřelá zásilka;
- výjezd k likvidaci obálky s neznámým obsahem;
- odstranění podezřelé (kontaminované) obálky z kanceláře;
- výjezd k likvidaci podezřelé zásilky s práškem;
- likvidace kufru s neznámým obsahem;
- zajištění podezřelé zásilky – pohled z USA;
- vysypaný prášek na bankomatu.

Do poloviny října v roce 2001 nebylo podle evidence „Statisticky sledované události“ nahlášeno na součást Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje žádné oznámení nesoucí znaky teroristického útoku.

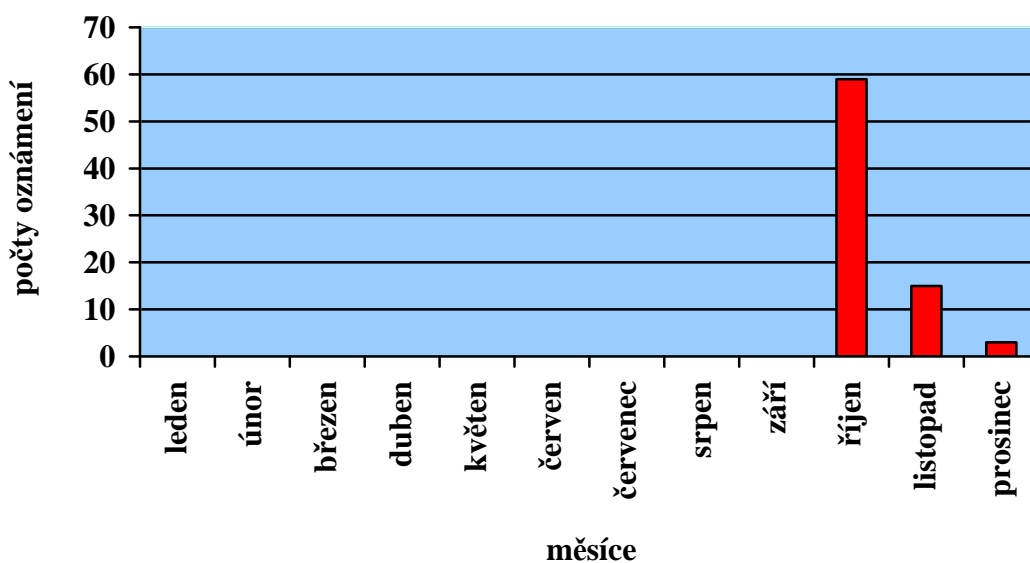
Zlomovým dnem bylo datum 15. 10. 2001. Od tohoto dne do konce října 2001 bylo na území Jihočeského kraje nahlášeno 59 výjezdů charakteru: poskytnutí asistence při převzetí nebezpečného balíčku, odebrání dopisu - možnost nebezpečné látky, podezřelá zásilka, výjezd k likvidaci obálky s neznámým obsahem, odstranění podezřelé (kontaminované) obálky z kanceláře, výjezd k likvidaci podezřelé zásilky s práškem, likvidace kufru s neznámým obsahem, zajištění podezřelé zásilky – pohled z USA a vysypaný prášek na bankomatu.

V listopadu 2001 bylo nahlášeno celkem patnáct hrozeb možného teroristického útoku. Nejvíce nahlášených hrozeb bylo v okrese České Budějovice s počtem šest, v okrese Tábor zaznamenali čtyři oznámení, v okrese Strakonice dvě, v okrese Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek bylo po jednom oznámení.

V prosinci 2001 byly nahlášeny tři výjezdy na hrozby možného teroristického útoku. Všechny tři hrozby zaznamenali v okrese Jindřichův Hradec

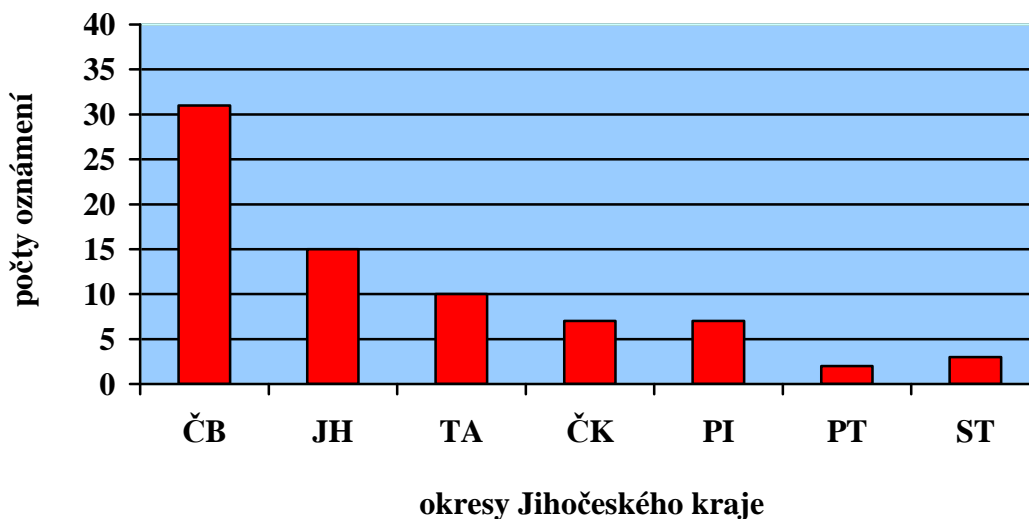
Počty výskytu jednotlivých oznámení uvedeného roku jsou znázorněny v grafu 3.

Graf 3- Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v roce 2001.

Souhrnně za rok 2001 lze učinit závěr, že největší počet oznámení byl v druhé polovině října. Tato data znázorňuje graf 4. Nejvíce oznámení bylo v okrese České Budějovice s celkovým počtem třicet jedna. Nejméně oznámení bylo pak v okrese Prachatice s počtem dvě. Veškerá oznámení za rok 2001 se odehrála pouze v posledním čtvrtletí téhož roku.

Graf 4 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech Jihočeského kraje za rok 2001.

4.1.3 Výjezdy HZS JČK v roce 2002

V roce 2002 měl Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje evidován celkem devět výjezdů zaměřených na hrozbu možného teroristického útoku. Všechna oznámení byla charakteru podezřelé zásilky s nebezpečným obsahem na území Jihočeského kraje. První oznámení bylo dne 11. ledna 2002 v 13.26 hod. Konkrétně se jednalo o výjezd „technická pomoc – podezřelá zásilka“

Jednotlivá oznámení byla ve čtyřech okresech a jsou datována zhruba v první polovině roku 2002.

V roce 2002 byly v evidenci „Statistické sledování událostí“ zapsány výjezdy typu:

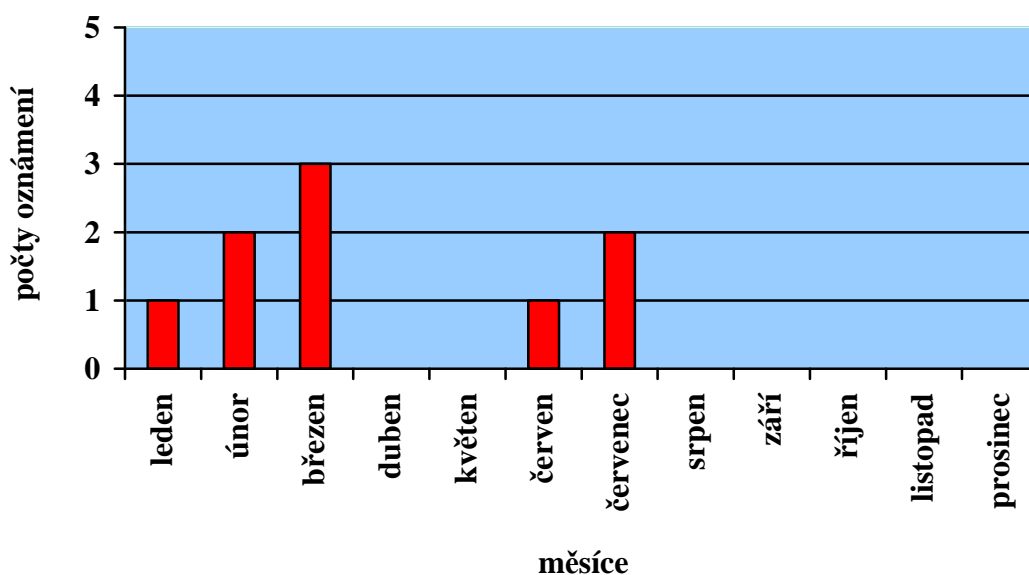
- technická pomoc – podezřelá zásilka;
- hlášení nebezpečné obálky uložené na policii;
- zajištění podezřelé listovní zásilky na městském úřadě;
- zajištění pohlednice s neznámým obsahem;

- nález nebezpečné látky.

Z grafu 5 vyplývá, že největší intenzita nahlašování hrozeb možného teroristického útoku byla v prvním čtvrtletí a letních měsících uvedeného roku. Od posledního oznámení v srpnu nebyla až do konce roku 2002 oznámena žádná hrozba.

V lednu bylo přijato a zaevidováno jedno oznámení, v únoru následovala dvě oznámení, v březnu tři oznámení, v červnu jedno oznámení a v červenci byla v evidenci vedena dvě oznámení.

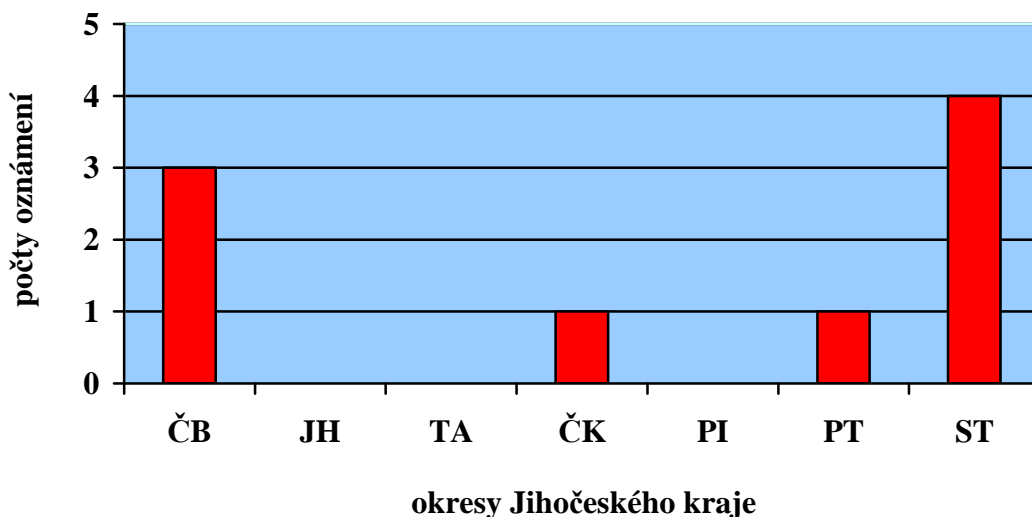
Graf 5 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v roce 2002.

Proti roku 2001, kdy byla celosvětová medializace terorismu a enormní nárůst oznámení mající znaky hrozby teroristického útoku, byl zaznamenán značný pokles ze sedmdesáti sedmi oznámení na devět oznámení. Z výčtů výjezdů bylo zjištěno, že se jednalo opět o podezřelé zásilky.

Graf 6 znázorňuje počty oznámení hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech Jihočeského kraje za rok 2002. V okrese České Budějovice byla zaevidována tři oznámení, v okrese Strakonice se jednalo o čtyři oznámení, v okrese Český Krumlov a Prachatice bylo pouze po jednom oznámení. V okrese Jindřichův Hradec, Tábor a Písek nebylo žádné oznámení. Ve srovnání s předchozím rokem tj. rokem 2001 došlo k výraznému snížení oznamování možné teroristické hrozby.

Graf 6 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech Jihočeského kraje za rok 2002.

4.1.4 Výjezdy HZS JČK v roce 2003

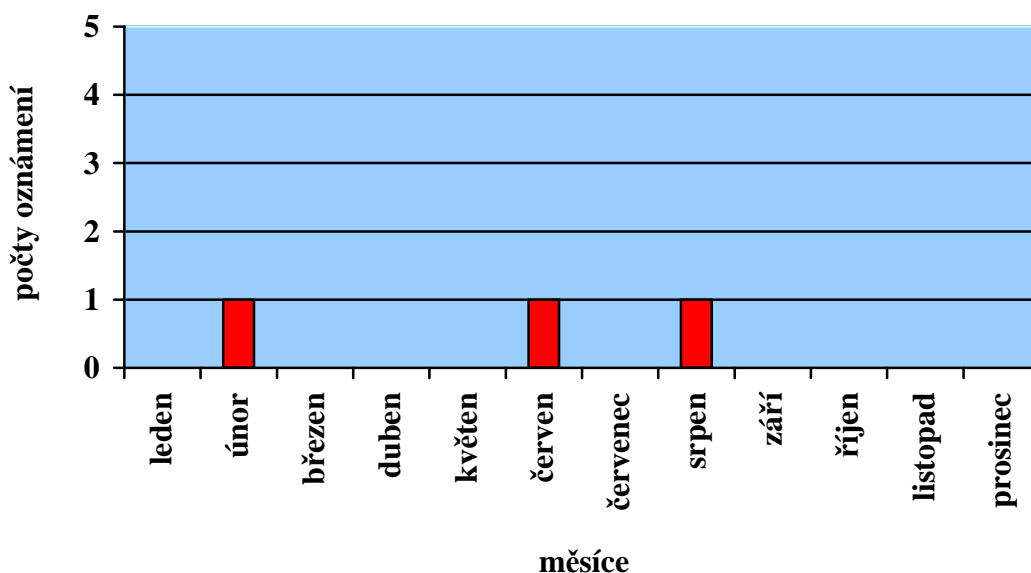
V průběhu roku 2003 měl Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje v evidenci „Statisticky sledované události“ zaznamenány celkem tři výjezdy na hrozbu možného teroristického útoku. Jednotlivá oznámení jsou datována průběžně a jsou na území Jihočeského kraje.

V roce 2003 jsou ve zmíněné evidenci zapsány oznámení typu:

- převzetí nečekané zásilky z Turecka;
- anonymní oznámení bomby ve vlaku;
- asistence jednotky při zásahu Policie České republiky na nahlášenou bombu ve vlaku.

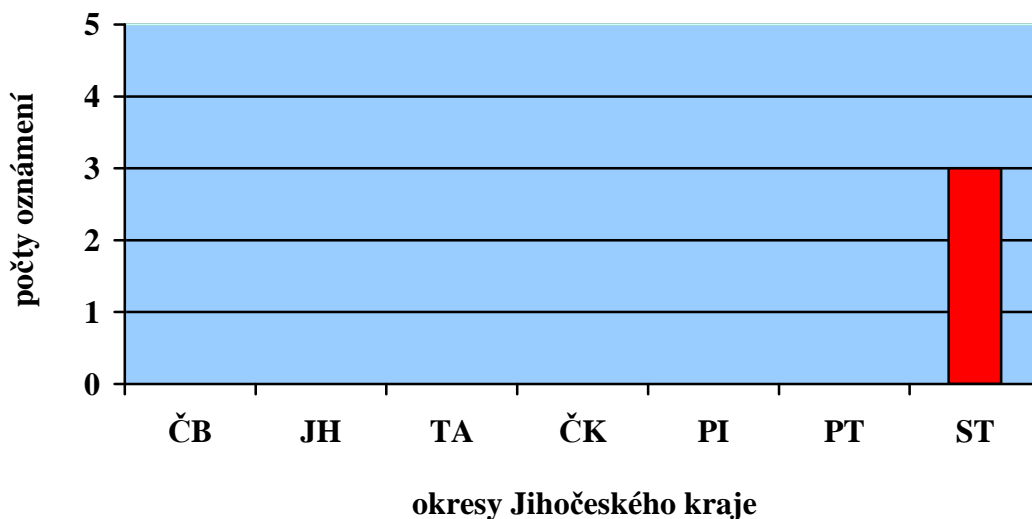
Z grafu 7 je patrné, že k hlášení hrozby možného teroristického útoku došlo v roce 2003 pouze v měsíci únoru, červnu a srpnu.

Graf 7 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v roce 2003.

V grafu 8 je vyobrazen stav oznámení hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech na území Jihočeského kraje. Z grafu vyplývá fakt, že došlo ke třem oznámením v okrese Strakonice. Jednalo se převážně o nahlášení anonymní bomby ve vlacích.

Graf 8 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech Jihočeského kraje za rok 2003.

4.1.5 Výjezdy HZS JČK v roce 2004

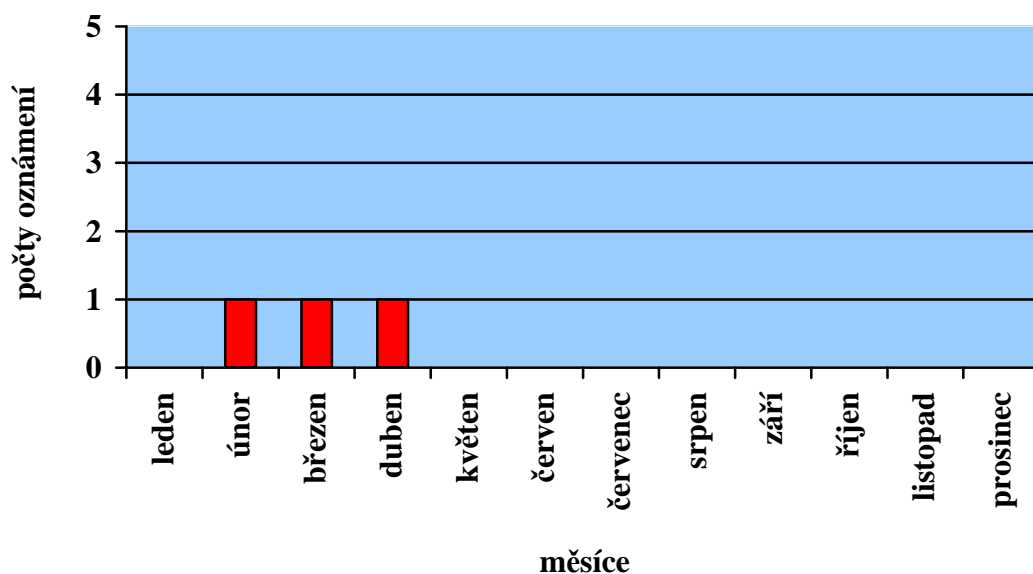
V roce 2004 měl z důvodu hrozby možného teroristického útoku Hasičský záchranný sbor na celém území Jihočeského kraje evidovány celkem tři výjezdy, a to v měsíci únoru, březnu a dubnu.

V roce 2004 jsou v evidenci „Statisticky sledované události“ zapsány oznámení typu:

- zajištění podezřelého balíčku za stěračem osobního automobilu;
- výjezd k likvidaci podezřelé obálky;
- likvidace údajného úniku nebezpečné látky.

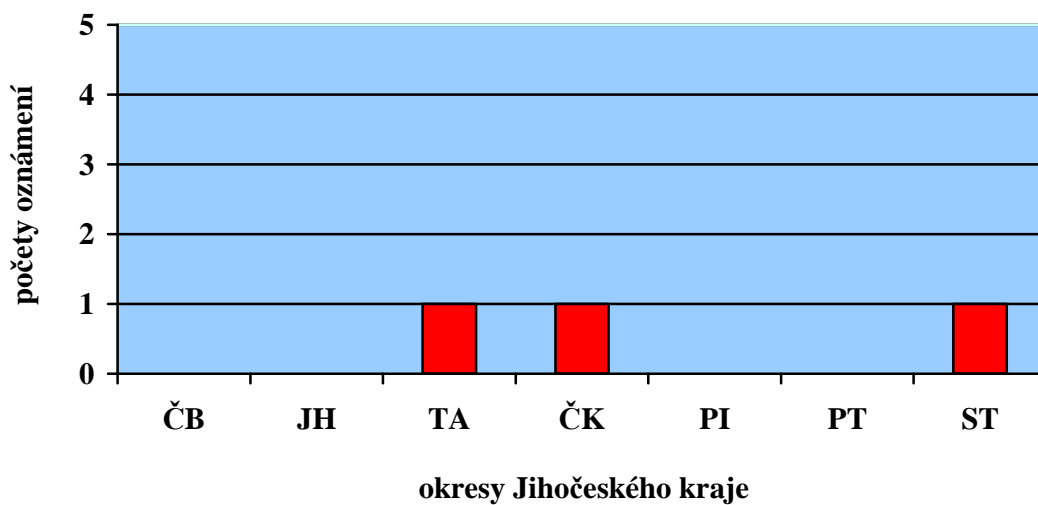
Na základě níže znázorněného grafu 9 je zřejmé, že k nahlašování oznámení hrozby možného teroristického útoku došlo pouze v měsíci únoru, březnu a dubnu.

Graf 9 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v roce 2004.

V grafu 10 je vyobrazen stav oznámení hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech na území Jihočeského kraje. Z grafu vyplývá, že k oznámení došlo v okresech Tábor, Český Krumlov a Strakonice. V každém okrese bylo po jednom oznámení.

Graf 10 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech Jihočeského kraje za rok 2004.

4.1.6 Výjezdy HZS JČK v roce 2005

Dle evidence „Statisticky sledované události“ vedené u Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje nebylo v roce 2005 zaznamenáno, že by byla oznámena hrozba možného teroristického útoku na území Jihočeského kraje.

4.1.7 Výjezdy HZS JČK v roce 2006

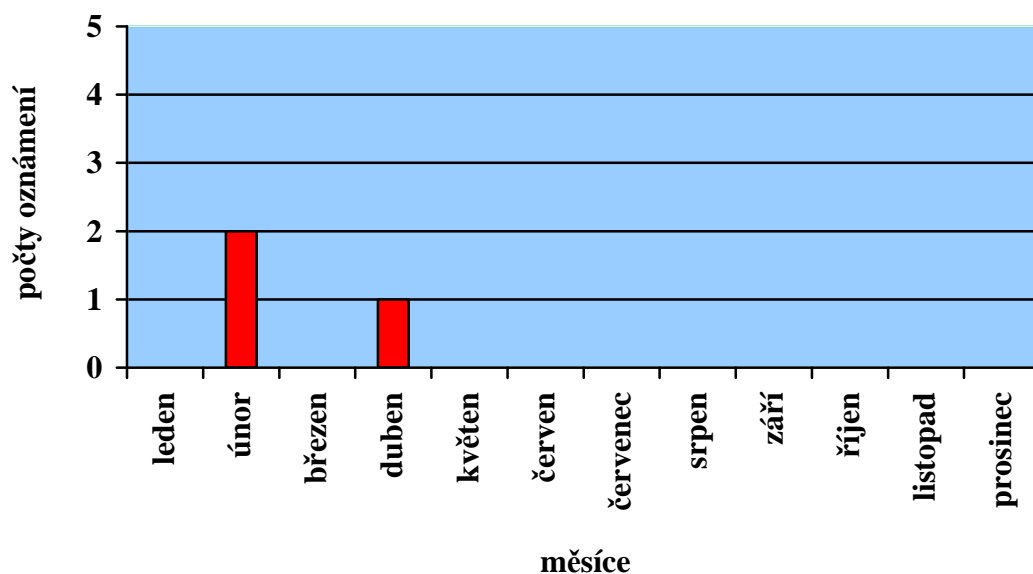
Za rok 2006 dle evidence Statisticky sledované události, která je vedená u Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, byly evidovány celkem tři výjezdy na hrozbu možného teroristického útoku na území Jihočeského kraje. Jednotlivá oznámení jsou datována v únoru a dubnu.

V roce 2006 jsou zde evidovány oznámení typu:

- hlášená bomba v objektu;
- oznámená bomba na vlakovém nádraží.

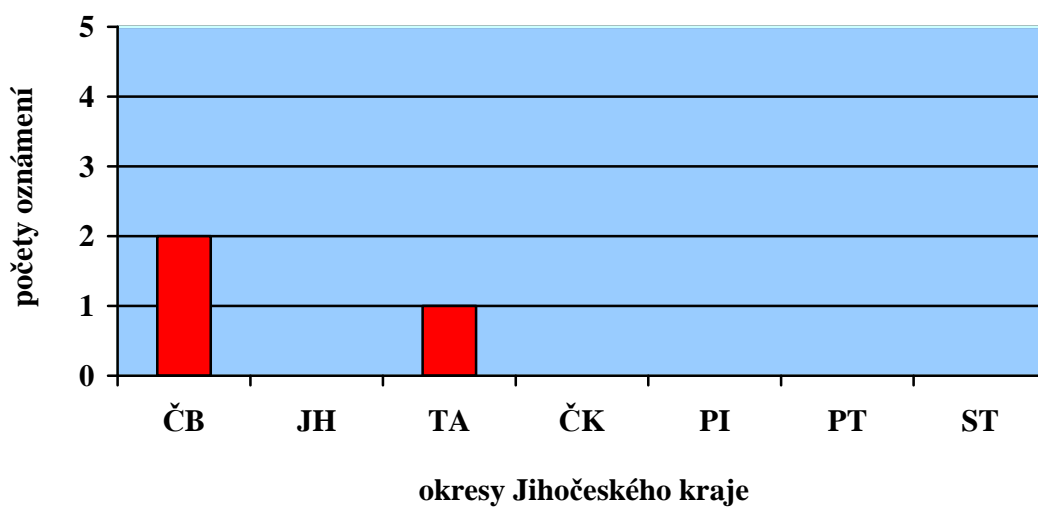
V roce 2006 není evidována žádná podezřelá zásilka, ale začínají zde anonymní telefonáty s oznámením bomby v objektu. Z grafu 11 vyplývá, že v únoru 2006 byla na Českobudějovicku přijata dvě oznámení typu bomba v objektu. V dubnu 2006 byla oznámena bomba na vlakovém nádraží ve Veselí nad Lužnicí.

Graf 11 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v roce 2006

V grafu 12 je vyobrazen stav oznámení hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech na území Jihočeského kraje. Z grafu vyplývá, že k oznámení došlo v okresech České Budějovice a Tábor. Z toho dvě oznámení byla v Českých Budějovicích a jedno v Táboře.

Graf 12 - Zobrazení počtů oznámení na hrozby možného teroristického útoku v jednotlivých okresech Jihočeského kraje za rok 2006.

4.1.8 Výjezdy HZS JČK v roce 2007

Za rok 2007 měl Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje evidován pouze jeden výjezd na hrozbu možného teroristického útoku na území Jihočeského kraje. Anonymní oznamovatel nahlásil dne 12. 2. 2007 bombu na Městském úřadě ve Vodňanech v okrese Strakonice.

4.2 Případy trestného činu šíření poplašné zprávy evidované u PČR

Na Policejním prezídiu České republiky byla z Oddělení statistiky získána data, kde jsou zaevidovány případy týkající se problematiky trestné činnosti šíření poplašné zprávy. Data jsou nashromážděna za období od roku 2000 do roku 2004. Jsou zde počty zaevidovaných případů v působnosti celé České republiky, celkové počty na území Jihočeského kraje a celkové počty na jednotlivých okresech Jihočeského kraje. Více informací o trestném činu šíření poplašné zprávy je v Příloze 1.

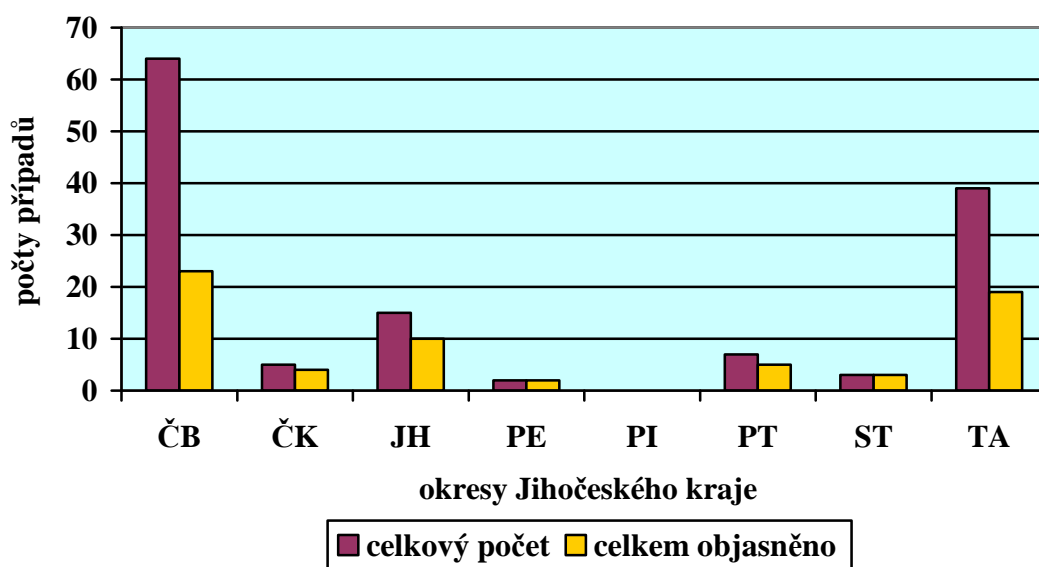
Statistiky dále uvádí, kolik skutků bylo objasněno a jaké typy skupin šíření poplašné zprávy zneužívají. Pachatelé skutků jsou rozděleni do skupin, zda se skutku dopustily osoby pod vlivem alkoholu, nebo se jich dopustili recidivisté, děti či osoby mladistvé.

Za období od roku 2000 do roku 2004 bylo na území České republiky spácháno 2931 trestných činů šíření poplašné zprávy. Z toho bylo celkem 969 případů objasněno, což je 33 %.

V Jihočeském kraji bylo spácháno celkem 136 případů, z toho bylo objasněno 65 případů, což je 48 %.

Z grafu 13 vyplývá, že za období od roku 2000 do roku 2004 bylo v okrese České Budějovice evidováno šedesát čtyři případů trestného činu šíření poplašné zprávy, z toho bylo dvacet tři případů objasněno. V okrese Tábor bylo vedeno třicet devět případů, z toho bylo devatenáct objasněno. V okrese Jindřichův Hradec policisté vyšetřovali patnáct případů, z toho jich deset objasnili. V okrese Prachatice bylo zaregistrováno sedm případů, z toho pět objasněno. V okrese Český Krumlov bylo vedeno pět případů, z toho byly čtyři objasněny. V okrese Strakonice policie zaznamenala tři případy, z toho všechny tři objasnila. V okrese Pelhřimov byly šetřeny dva případy, z toho oba byly objasněny. V okrese Písek nebyl zaznamenán ani jeden případ.

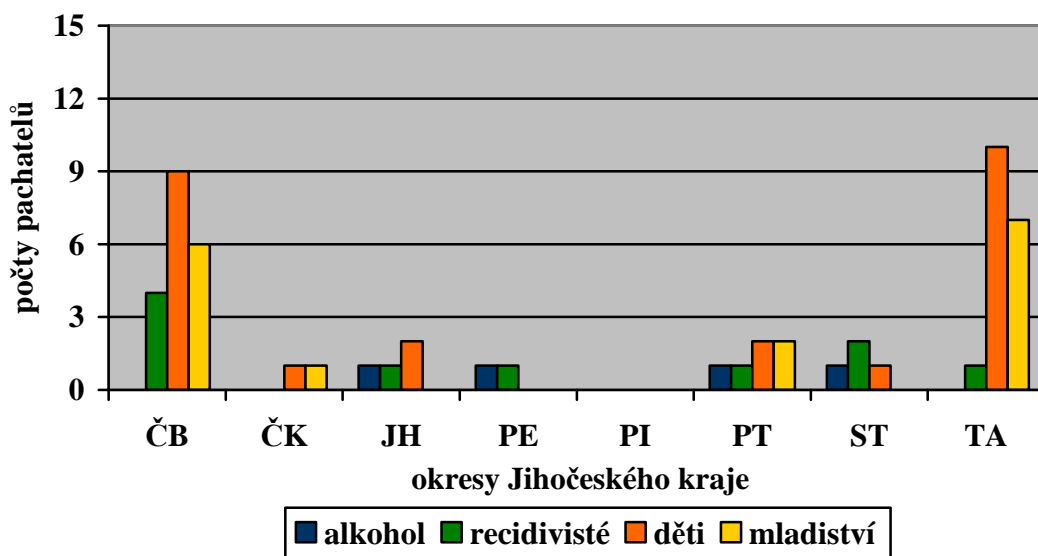
Graf 13 - Zobrazení celkových počtů případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje a jejich objasnění za období od r. 2000 do r. 2004.

V grafu 14 jsou znázorněny souhrnné počty jednotlivých pachatelů, kteří se dopustili trestného činu šíření poplašné zprávy v období od roku 2000 do roku 2004. V okrese České Budějovice páchali trestnou činností čtyři recidivisté, devět dětí a šest

osob mladistvých. V okrese Český Krumlov se skutku dopustilo jedno dítě a jedna osoba mladistvá. V okrese Jindřichův Hradec se protiprávního jednání dopustila jedna osoba pod vlivem alkoholu, jeden recidivista a dvě děti. V okrese Pelhřimov trestný čin spáchala jedna osoba pod vlivem alkoholu a jeden recidivista. V okrese Písek nebyl v tomto období žádných zjištěných pachatel. V okrese Prachatice pachatelem byla jedna osoba pod vlivem alkoholu, jeden recidivista, dvě děti a dvě osoby mladistvé. V okrese Strakonice byla při šíření poplašné zprávy odhalena jedna osoba pod vlivem alkoholu, dva recidivisté a jedno dítě. V okrese Tábor bylo šíření poplašné zprávy způsobeno jedním recidivistou, deseti dětmi a sedmi osobami mladistvými.

Graf 14 - Zobrazení celkových počtů jednotlivých typů pachatelů u případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje za období od r. 2000 do r. 2004.

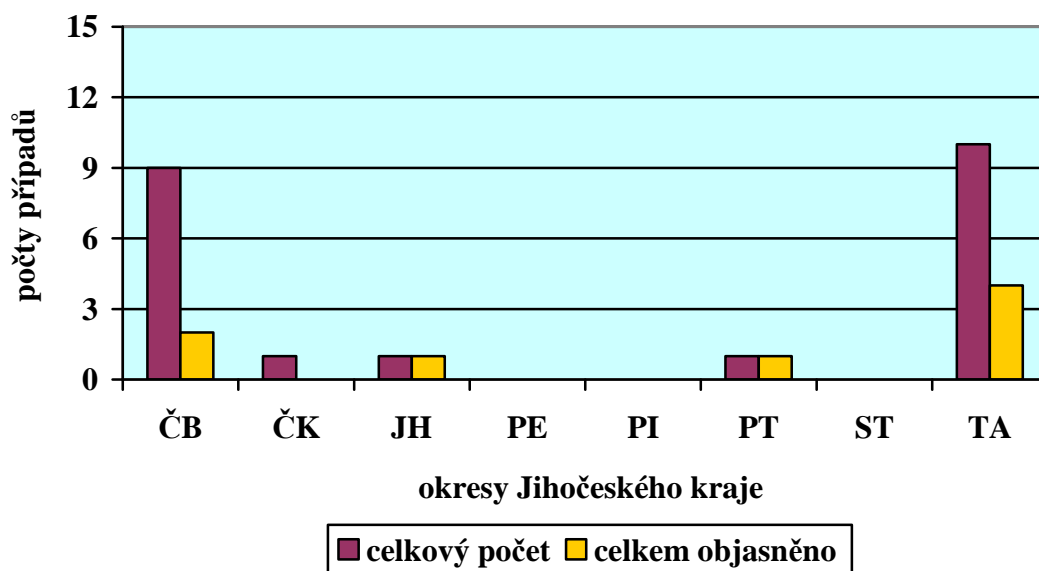
4.2.1 Případy evidované u PČR v roce 2000

Za rok 2000 bylo na území České republiky spácháno 576 trestných činů šíření poplašné zprávy. Z toho jich bylo celkem 165 případů objasněno, což je 29 %.

V Jihočeském kraji bylo spácháno celkem 22 případů, z toho bylo objasněno 8 případů, což je 36 %.

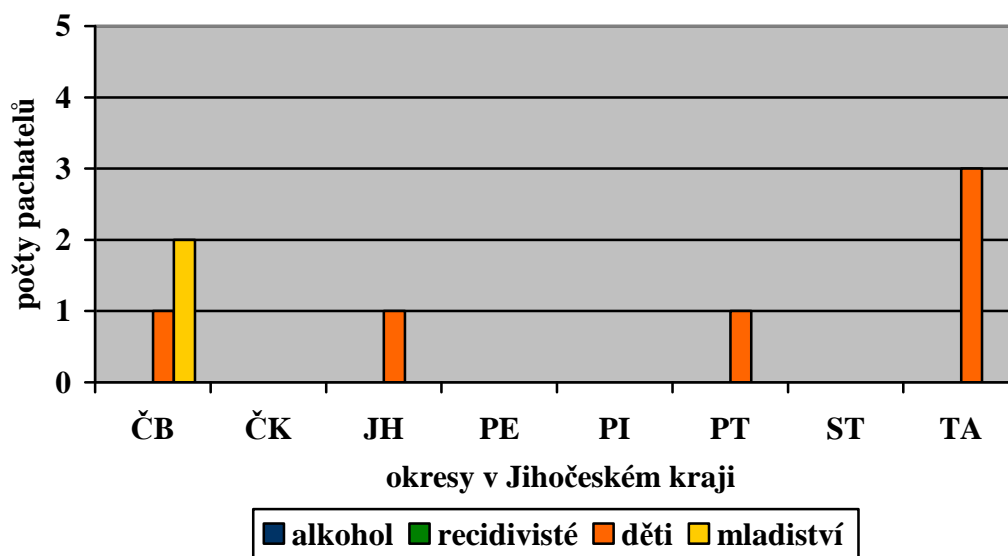
V grafu 15 jsou znázorněny počty případů evidovaných ve statistikách Policie České republiky za rok 2000 v jednotlivých okresech Jihočeského kraje. Z tohoto grafu vyplývá, že za rok 2000 bylo v okrese České Budějovice evidováno devět případů trestného činu šíření poplašné zprávy, z toho byly dva případy objasněny. V Táboře bylo deset případů, z toho byly čtyři objasněny. V České Krumlově byl jeden případ, který nebyl objasněn. V Jindřichově Hradci byl jeden případ, který byl objasněn. V Pelhřimově, Písku a Strakonících nebyl vedený žádný případ.

Graf 15- Zobrazení celkových počtů případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje a jejich objasnění za rok 2000.

V grafu 16 jsou znázorněny počty jednotlivých pachatelů, kteří se dopustili trestného činu šíření poplašné zprávy v roce 2000. V okrese České Budějovice spáchalo trestnou činnost jedno dítě a dvě osoby mladistvé. V okrese Jindřichův Hradec trestný čin spáchalo jedno dítě. V okrese Prachatice trestnou činnost spáchalo jedno dítě a v okrese Tábor vyšlo najevo, že pachatelé byly ve všech třech případech děti.

Graf 16 - Zobrazení celkových počtů jednotlivých typů pachatelů u případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2000.

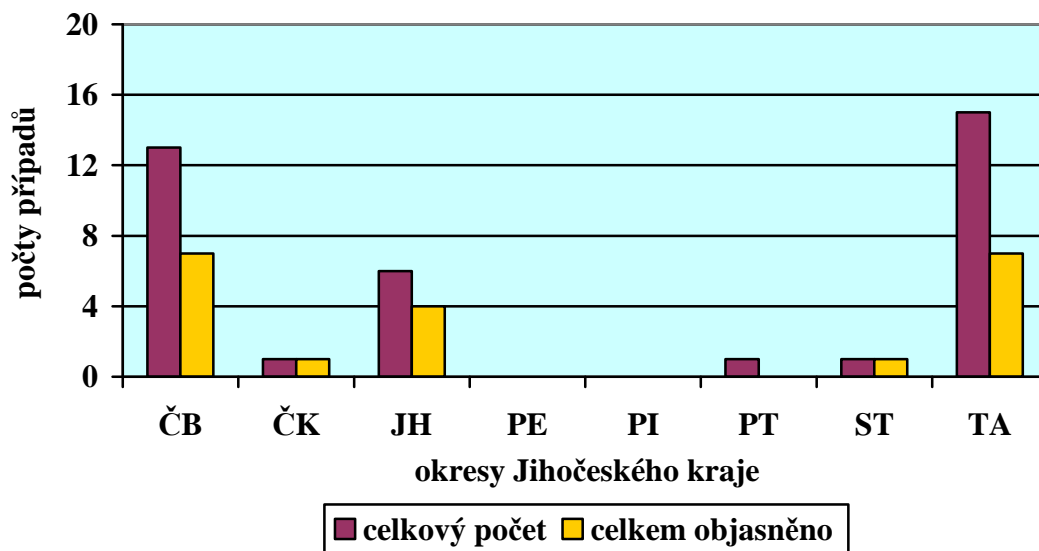
4.2.2 Případy evidované u PČR v roce 2001

Za rok 2001 bylo na území České republiky spácháno 647 trestných činů šíření poplašné zprávy. Celkem bylo objasněno 234 případů objasněno, což je 36 %.

V Jihočeském kraji bylo spácháno celkem 37 případů, z toho bylo objasněno 20 případů, což je 54 %.

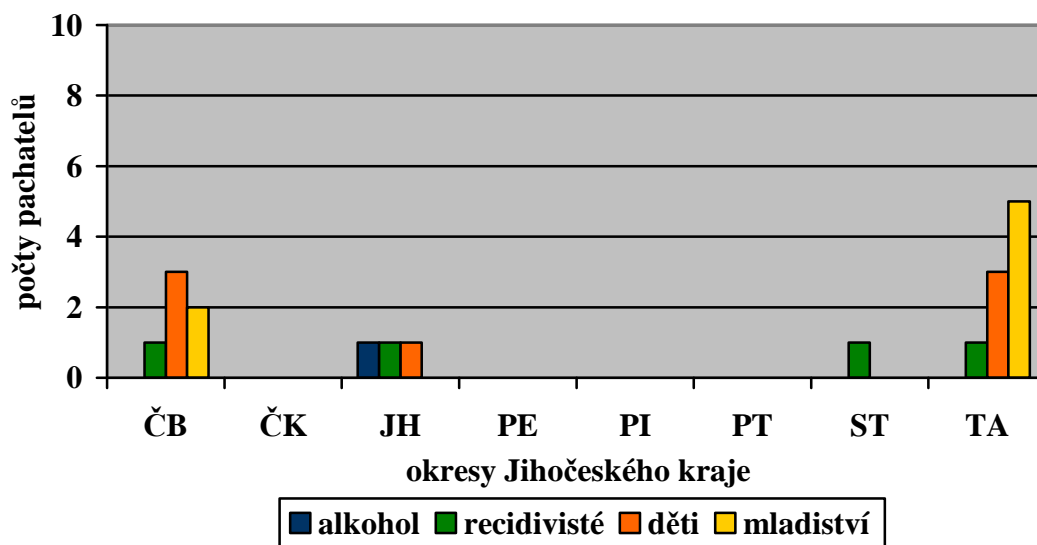
Z grafu 17 vyplývá, že za rok 2001 bylo v okrese České Budějovice evidováno třináct případů trestného činu šíření poplašné zprávy, z toho bylo sedm případů objasněno. V Táboře bylo patnáct případů, z toho bylo sedm objasněno. V České Krumlově byl jeden případ, který byl objasněn. V Jindřichově Hradci bylo šest případů, které byly objasněny. Ve Strakonících byl jeden případ, který byl objasněn a v Prachaticích byl také jeden případ, který nebyl objasněn. V Pelhřimově a Písku nebyl veden žádný případ.

Graf 17 - Zobrazení celkových počtů případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje a jejich objasnění za rok 2001.

Na grafu 18 jsou znázorněny počty jednotlivých pachatelů, kteří se dopustili trestného činu šíření poplašné zprávy v roce 2000. V okrese České Budějovice páchal trestnou činnost jeden recidivista, tři děti, dva mladiství. V okrese Jindřichův Hradec trestný čin páchala jedna osoba pod vlivem alkoholu, jeden recidivista a jedno dítě. V okrese Strakonice trestnou činnost páchal jeden recidivista a v okrese Tábor vyšel najevo jeden recidivista a pět osob mladistvých.

Graf 18 - Zobrazení celkových počtů jednotlivých typů pachatelů u případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2001.

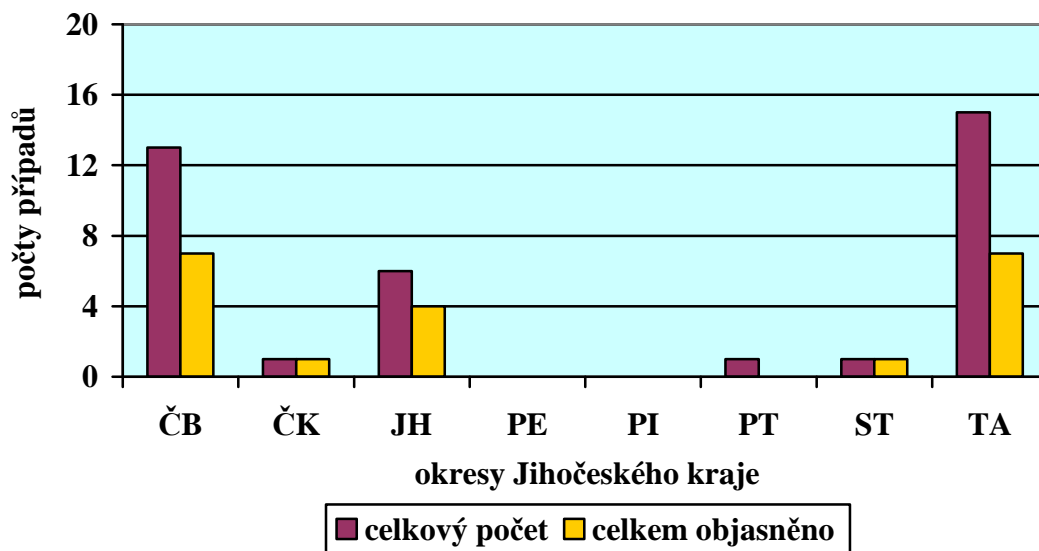
4.2.3 Případy evidované u PČR v roce 2002

Za rok 2002 bylo na území České republiky spácháno 527 trestných činů šíření poplašné zprávy, z nichž bylo celkem 178 případů objasněno. Počet objasněných případů odpovídá 34 %.

V Jihočeském kraji bylo spácháno celkem 26 případů, z toho bylo objasněno 14 případů, (54 %).

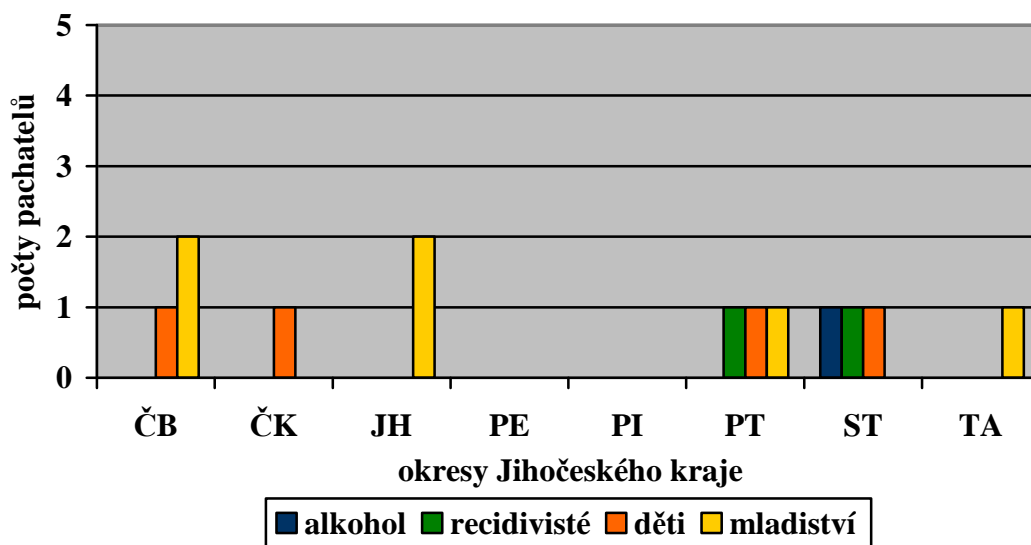
Z grafu 19 je patrné, že za rok 2002 bylo v okrese České Budějovice evidováno jedenáct případů trestného činu šíření poplašné zprávy, z toho byly tři případy objasněny. V Táboře bylo pět případů a u dvou z nich vyšel pachatel najevo. V Českém Krumlově byl jeden případ, který se podařilo vyřešit. V Jindřichově Hradci byly čtyři případy, z kterých tři byly objasněny. Ve Strakonících policisté evidovali dva případy a oba vyjasnili. V Prachaticích byly tři případy, kdy jejich objasněnost byla stoprocentní. V Pelhřimově a Písku nevedli žádný případ.

Graf 19 - Zobrazení celkových počtů případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje a jejich objasnění za rok 2001.

V grafu 20 jsou znázorněny počty jednotlivých pachatelů, kteří se dopustili trestného činu šíření poplašné zprávy v roce 2002. V okrese České Budějovice páchal trestnou činnost jedno dítě a dvě osoby mladistvé. V okrese Jindřichův Hradec trestný čin spáchala jedna osoba pod vlivem alkoholu, jeden recidivista a jedno dítě. V okrese Strakonice trestnou činnost spáchal jeden recidivista a v okrese Tábor vyšel najevo jeden recidivista a pět osob mladistvých.

Graf 20 - Zobrazení celkových počtů jednotlivých typů pachatelů u případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2002.

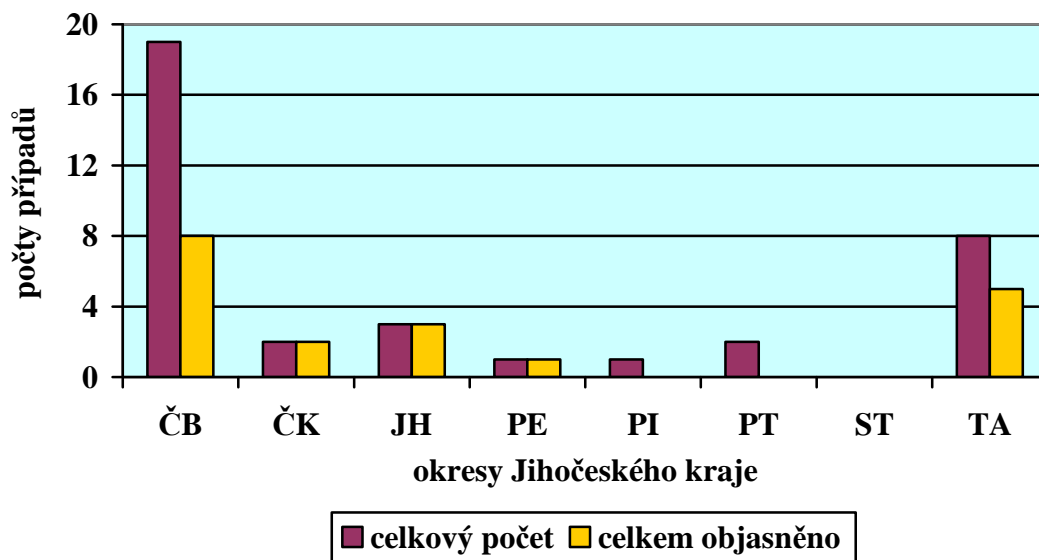
4.2.4 Případy evidované u PČR v roce 2003

Za rok 2003 bylo na území České republiky spácháno 686 trestných činů šíření poplašné zprávy. Objasněno bylo 243 případů, (35 %).

V Jihočeském kraji bylo spácháno celkem 36 případů, z toho bylo objasněno 17 případů, (48 %).

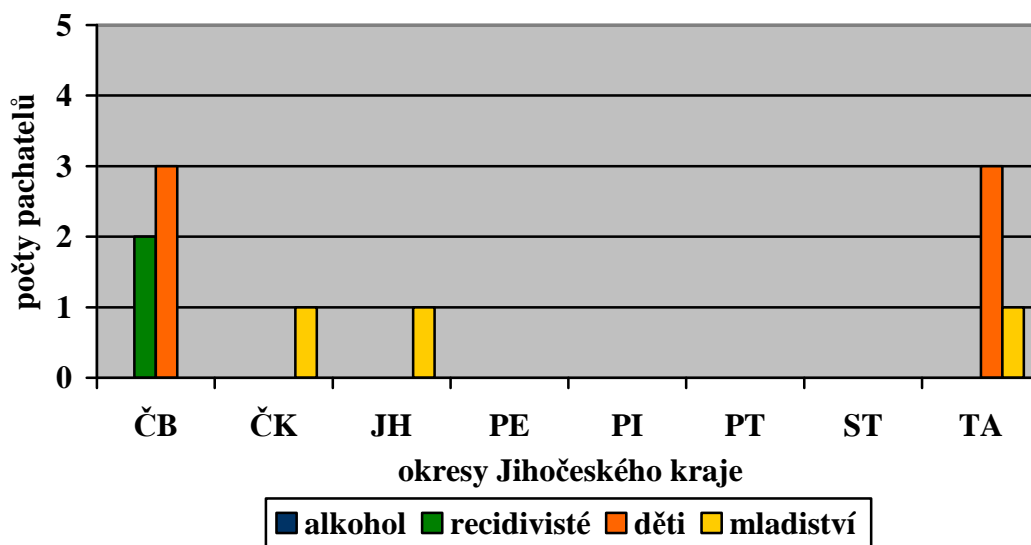
Z grafu 21 je vidět, že za rok 2003 bylo v okrese České Budějovice evidováno devatenáct případů trestného činu šíření poplašné zprávy, z toho bylo osm případů objasněno. V Táboře bylo osm případů, z toho bylo pět objasněno. V České Krumlově byly dva případy, které byly oba objasněny. V Jindřichově Hradci byly tři případy, ze kterých byly všechny tři případy objasněny. Ve Strakonících nebyl žádný případ. V Prachaticích byly dva případy, z toho byly také oba dva případy objasněny. V Pelhřimově a Písku byl jeden případ, kdy v Pelhřimově se případ podařil objasnit a v Písku nikoliv.

Graf 21 - Zobrazení celkových počtů případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje a jejich objasnění za rok 2003.

Na grafu 22 jsou znázorněny počty jednotlivých pachatelů, kteří se dopustili trestného činu šíření poplašné zprávy v roce 2003. V okrese České Budějovice páchali trestnou činností dva recidivisté a tři děti. V okrese Český Krumlov trestnou činností páchala jedna osoba mladistvá. V okrese Jindřichův Hradec trestný čin páchala jedna osoba mladistvá a v okrese Tábor vyšly najevo tři děti a jedna osoba mladistvá.

Graf 22 - Zobrazení celkových počtů jednotlivých typů pachatelů u případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2003.

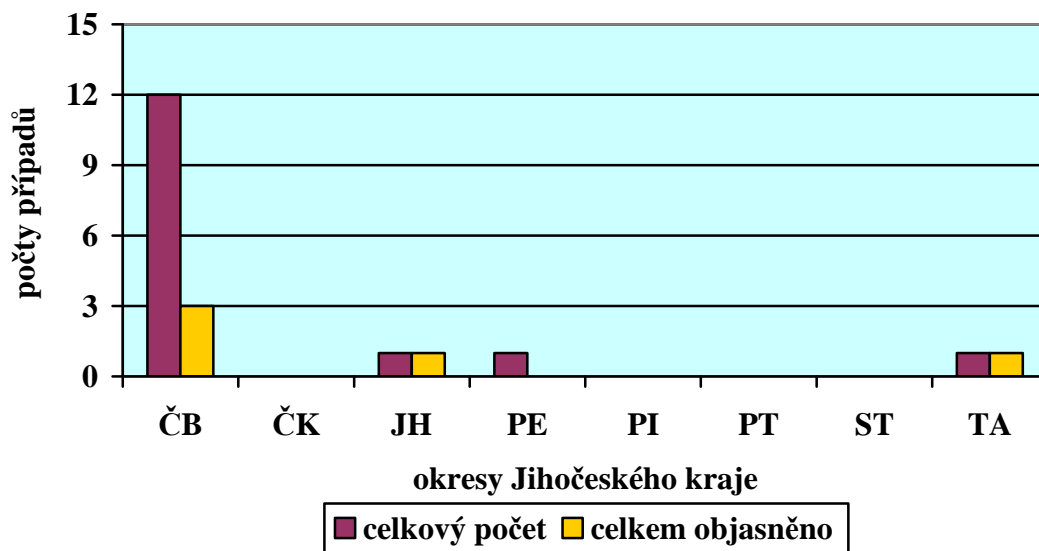
4.2.5 Případy evidované u PČR v roce 2004

Za rok 2004 bylo na území České republiky spácháno 495 trestných činů šíření poplašné zprávy. Z tohoto počtu jich bylo celkem 149 objasněno, což je 30 %.

V Jihočeském kraji bylo spácháno celkem 15 případů, z toho objasněno 6 případů, což je 40 %.

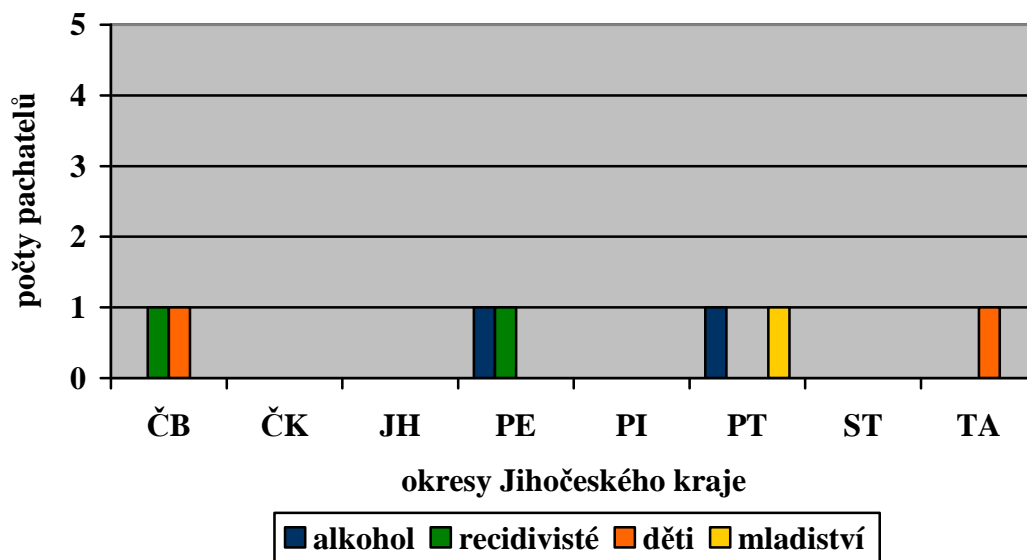
Z grafu 23 vyplývá, že za rok 2004 bylo v okrese České Budějovice evidováno dvanáct případů trestného činu šíření poplašné zprávy, z toho byly tři případy vyřešeny. V okrese Jindřichův Hradec a Tábor bylo po jednom případě, které byly objasněny, a v okrese Pelhřimov byl jeden případ, který se nepodařilo uzavřít. V ostatních okresech Jihočeského kraje nebyly evidovány žádné případy.

Graf 23 - Zobrazení celkových počtů případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje a jejich objasnění za rok 2004.

Počty jednotlivých pachatelů, kteří se dopustili trestného činu šíření poplašné zprávy v roce 2004, jsou patrné z grafu 24. V okrese České Budějovice páchal trestnou činnost jeden recidivista a jedno dítě. V okrese Pelhřimov trestnou činnost spáchala trestný čin jedna osoba pod vlivem alkoholu a jeden recidivista. Trestného činu se v okrese Prachatice dopustila jedna osoba pod vlivem alkoholu a jedna osoba mladistvá a v okrese Tábor vyšlo najevo jedno dítě.

Graf 24 - Zobrazení celkových počtů jednotlivých typů pachatelů u případů šíření poplašné zprávy na jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2004.

4.3 Výjezdy Pyrotechnické služby PČR na anonymní telefonáty týkající se nahlášených výbušnin

Ze statistik, které byly získány na Pyrotechnické službě Policie České republiky, byla vybrána konkrétní data, která nasvědčovala oznámení o uložení výbušnin, výbušnin pyrotechnických předmětů, na které byly uskutečňovány výjezdy této Pyrotechnické služby v působnosti Jihočeského kraje.

Jedná se o počty výjezdů za jednotlivé měsíce v období od roku 2000 do roku 2004 na anonymní telefonáty.

Dotyčný anonym prostřednictvím telefonu, za účelem šíření poplašné zprávy, vydírání nebo vyhrožování určitého člověka, skupiny lidí nebo nějaké společnosti, vyhrožoval uložení výbuštiny do:

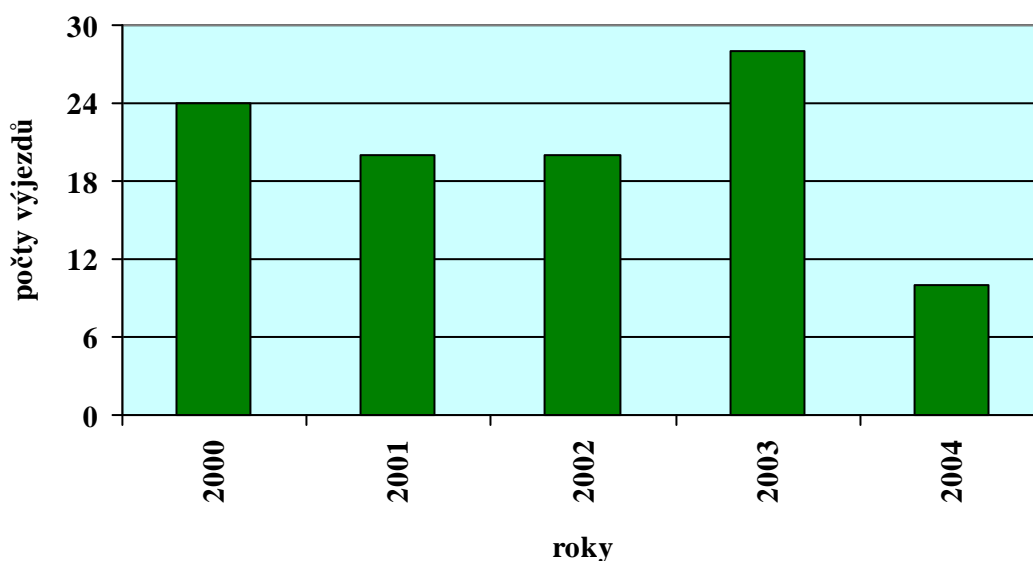
- budov;
- objektů;

- veřejných ploch;
- vozidel.

V letech 2000 až 2004 měla Pyrotechnická služba v zápisech celkem 102 výjezdů na anonymní telefonáty s nahlášenou výbušninou.

Na grafu 25 jsou patrné souhrnné počty jednotlivých let v období od roku 2000 do roku 2004. Pyrotechnická služba zaznamenala na území Jihočeského kraje v roce 2000 dvacet čtyři výjezdů, v letech 2001 a 2002 měla po dvaceti výjezdech, v roce 2003 se stav zvýšil na dvacet osm výjezdů a v roce 2004 vyjeli pyrotechnici pouze na deset výjezdů.

Graf 25 – Zobrazení celkových počtů výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty týkající se výbušnin s následným vyhrožováním na území Jihočeského kraje v letech 2000 až 2004.

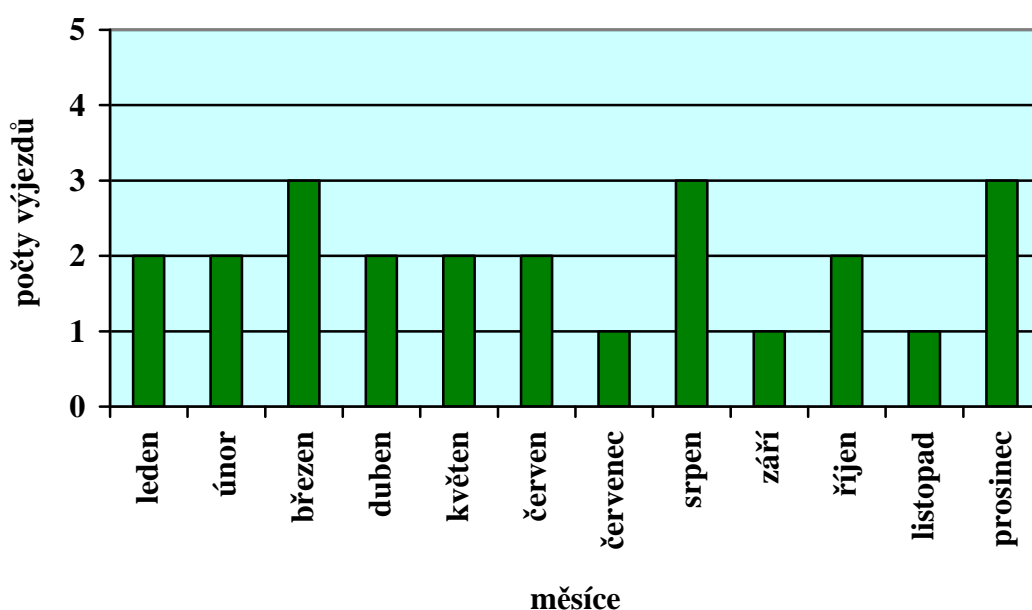

4.3.1 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2000

Na grafu 26 jsou vyznačeny jednotlivé měsíce v roce 2000 a počty oznámení v daném měsíci. Nejvíce anonymních telefonátů bylo v březnu, srpnu a v prosinci, kde bylo po 3 výjezdech, v měsících leden, únor, duben, květen, červen, říjen a listopad

vyjeli pyrotechnici na dva výjezdy, nejméně výjezdů měli v měsíci červenec a září, kdy zaznamenali po jednom výjezdu. Celkem za rok 2000, na území Jihočeského kraje, vyjela Pyrotechnická služba Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje na 24 anonymních telefonátů vyhrožování bombou.

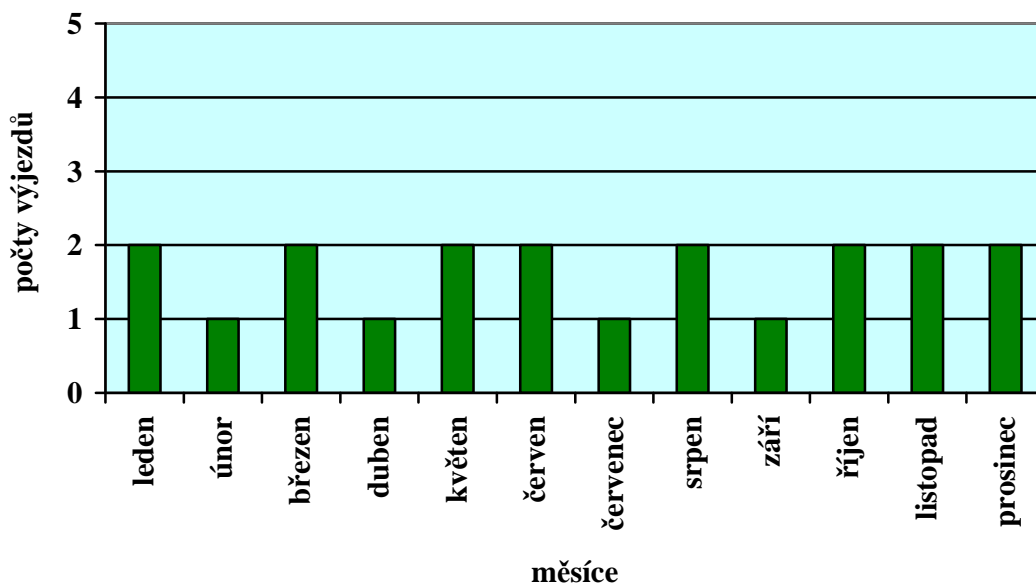
Graf 26 – Zobrazení výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty týkající se výbušnin s následným vyhrožováním na území Jihočeského kraje v roce 2000.

4.3.2 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2001

Níže uvedený graf 27 ukazuje jednotlivé měsíce v roce 2001 a počty oznámení v daném měsíci. Většina anonymních telefonátů byla v lednu, březnu, květnu, červnu, srpnu, říjnu, listopadu a v prosinci, kde bylo po třech výjezdech. V měsících únor, duben, červenec a září bylo po jednom výjezdu. Celkem za rok 2001, na území Jihočeského kraje, vyjela Pyrotechnická služba Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje na dvacet anonymních telefonátů. Proti předchozímu roku 2000 se počet výjezdů snížil o čtyři.

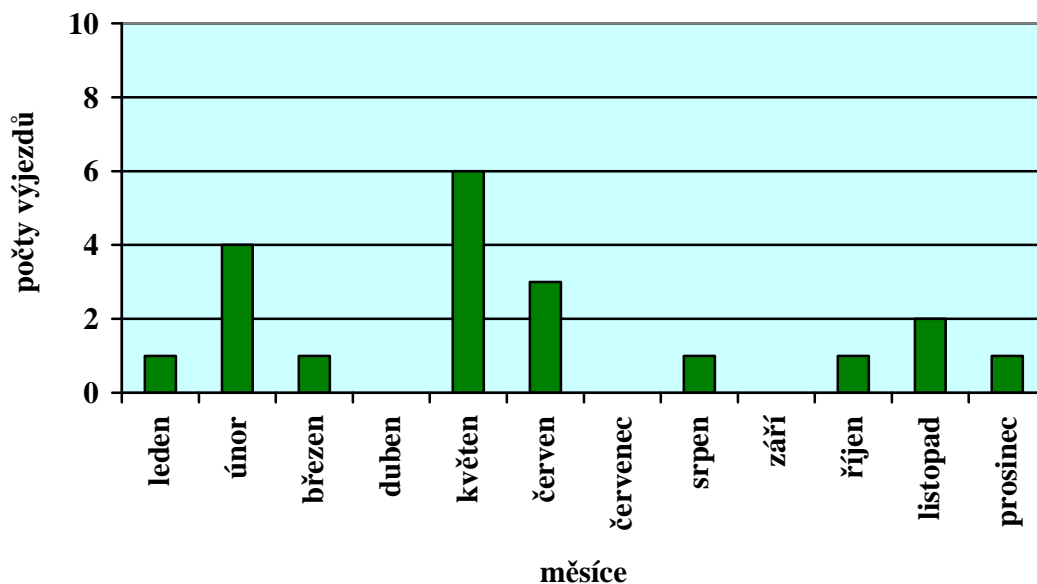
Graf 27 – Zobrazení výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty týkající se výbušnin s následným vyhrožováním na území Jihočeského kraje v roce 2001.

4.3.3 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2002

Z grafu 28 vyplývá počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2002. Nejvíce anonymních telefonátů bylo v únoru a květnu, kdy bylo po čtyřech výjezdech. V červnu byly tři výjezdy, v listopadu byly dva výjezdy, po jednom výjezdu bylo v měsících: leden, březen, srpen, říjen, prosinec. V dubnu, červenci a v září nebyl žádný výjezd uskutečněn. Celkem za rok 2002, na území Jihočeského kraje, vyjela Pyrotechnická služba Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje na dvacet anonymních telefonátů. Oproti roku 2001 si statistiky drží stejný počet.

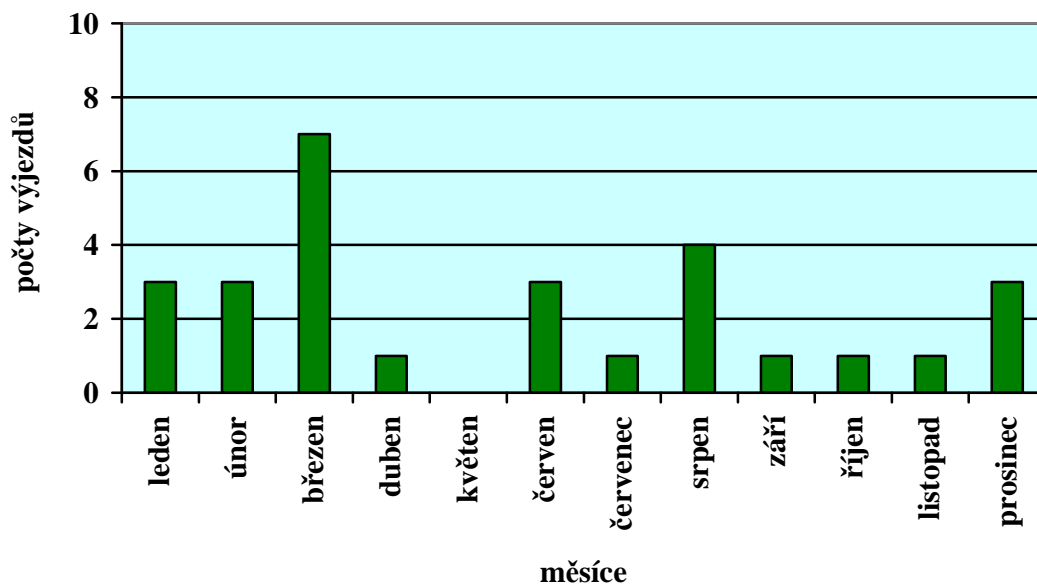
Graf 28 – Zobrazení výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty týkající se výbušnin s následným vyhrožováním na území Jihočeského kraje v roce 2002.

4.3.4 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2003

Z uvedeného grafu 29 jsou vidět znázorněné jednotlivé měsíce v roce 2003 a počty oznámení v daném měsíci. Nejvíce anonymních telefonátů bylo v březnu, kdy počet dosáhl sedmi výjezdů. V srpnu se uskutečnily čtyři výjezdy. V měsíci leden, únor, červen a prosinec pyrotechnici registrovali tři výjezdy a v dubnu, červenci, září, říjnu a listopadu měli po jednom výjezdu. V květnu nebyl zaznamenán žádný výjezd. Celkem za rok 2003, na území Jihočeského kraje, vyjela Pyrotechnická služba Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje na dvacet osm anonymních telefonátů. To je oproti předchozímu roku o osm výjezdů více a oproti roku 2000 o čtyři více.

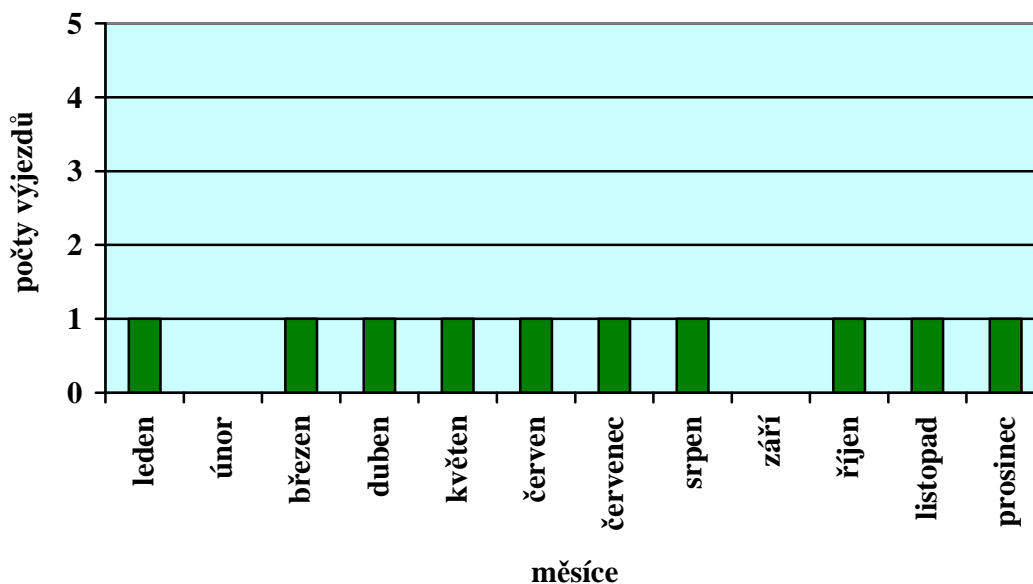
Graf 29 – Zobrazení výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty týkající se výbušnin s následným vyhrožováním na území Jihočeského kraje v roce 2003.

4.3.5 Výjezdy Pyrotechnické služby v roce 2004

Počty oznámení v jednotlivých měsících roku 2004 uvádí graf 30. Kromě měsíce února a září bylo ve zbylých měsících po jednom výjezdu. V měsíci únor a září nebyl evidovaný žádný výjezd na nahlášenou bombu. Celkem za rok 2004, na území Jihočeského kraje, vyjela Pyrotechnická služba Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje na deset anonymních telefonátů. To je o osmnáct výjezdů méně než v předchozím roce a méně než v letech 2000, 2001, 2002, 2003.

Graf 30 – Zobrazení výjezdů Pyrotechnické služby na anonymní telefonáty týkající se výbušnin s následným vyhrožováním na území Jihočeského kraje v roce 2004.

4.4 Kazuistika případů trestného činu šíření poplašné zprávy

Ze spisů Policie České republiky, Územního odboru České Budějovice, Služby kriminální policie a vyšetřování, byly vybrány dva případy se známým pachatelem, které se odehrály na Českobudějovicku. V následujících kapitolách budou popsány skutky, čeho se pachatelé dopustili a dále budou stručně popsány pachatelovi výpovědi, za účelem zjistit, jakou měl pachatel motivaci k tomu, aby spáchal tento trestný čin.

4.4.1 Příklad šíření poplašné zprávy – oznámení bomby u HZS JČK

Muž ve věku 18 let z Českých Budějovic se dopustil trestného činu šíření poplašné zprávy dle § 199 odst. 1, 2 trestního zákona tím, že v létě roku 2004 v poledních hodinách v Českých Budějovicích z telefonního čísla mobilního telefonu oznámil na tísňovou linku 150 Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje v Nádražní ulici v Českých Budějovicích operátorce, že v garáži Hasičského

záchranného sboru mají bombu, ač věděl, že toto sdělení se nezakládá na pravdě, v důsledku čehož došlo k omezení provozu Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje v Českých Budějovicích mimo výjezdu „Požár“ a následně prohlídce prostor garáží HZS příslušníky Policie ČR s negativním výsledkem.

Výpověď pachatele

Výše uvedený pachatel u výsledku na Policii České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování uvedl: „v roce 2004 poledních hodinách jednoho letního dne jsem zavolal hasičům, že mají v garáži bombu. Myslel jsem to z legrace, nemyslel jsem to vážně. Myslel jsem, že se tomu zasmějí, i pro mě to byla legrace. Na otázku jsem se představil do telefonu hasičům, tak myslím, že jsem se představil svým jménem. Volal jsem ze svého mobilního telefonu. Telefon mám u sebe. Své číslo z paměti neznám.“

4.4.2 Případ šíření poplašné zprávy – oznámení bomby v obchodním centru

Muž ve věku 22 let z Českých Budějovic se dopustil trestného činu šíření poplašné zprávy dle § 199 odst. 1, 2 trestního zákona tím, že anonymně telefonicky z veřejné telefonní sítě (VTS) oznámil na tísňovou linku 158 operačnímu důstojníkovi Policie ČR, že v jednom obchodním centru v Českých Budějovicích je bomba. Toto následně na dotaz policisty přijímajícího oznámení potvrdil a dále uvedl „jeden pán nám to řekl“, poté se odmlčel a vystrašeným hlasem dále řekl „on je za námi“ a zavěsil, kdy se snažil hlas pozměnit tak, aby zněl jako dětský, přičemž na základě tohoto oznámení se na označené místo obchodního centra dostavili jednotlivé složky IZS. Nejméně 150 zákazníků muselo být evakuováno z objektu a dále byla provedena prohlídka prodejen, zbylých prostor a garáží obchodního centra. Výbušnina nalezena nebyla.

Výpověď pachatele

Výše uvedený pachatel u výslechu na Policii České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování uvedl: „V současné době nikde nepracuji, žádný pravidelný měsíční příjem nemám, na úřadu práce evidovaný nejsem. Protože mě baví pozorovat policisty a záchranáře jak zasahují a protože obchodní centrum v Českých Budějovicích je hodně frekventované, tak jsem na začátku roku 2006 zavolal na policii, že v obchodním centru je bomba. Bylo to v odpoledních hodinách, přesně to již nevím. O tom, že zavolám na policii, jsem se rozhodl a než jsem zavolal, tak jsem si šel dát pivo a zakouřit marihuanu, abych z toho potom měl ještě větší uspokojení. Šel jsem do veřejné telefonní budky poblíž obchodního centra a odtud jsem zavolal na číslo 158, řekl jsem, že v obchodním centru je bomba, přitom jsem imitoval dětský hlas. Dětský hlas jsem imitoval z toho důvodu, že mi to přišlo v tu chvíli dobré, asi jak jsem byl zkouřený. Policista v telefonu se mě ptal, jak jsem se to dozvěděl a já jsem na to odpověděl, že „za mnou stojí chlap a ten mi to řekl“ a pak jsem pověsil telefon. Za mnou, ale nikdo nestál. Pak jsem hned šel k obchodnímu centru, stoupl jsem ke vchodu a čekal jsem na policisty. Byl jsem tam dříve než oni. Vše jsem sledoval. První přijeli uniformovaní policisté, potom záchranka a hasiči a pak zelený VW Transporter. Pak jsem se díval, jak policisté se psem jdou dovnitř a jak prolézají obchodní centrum. Když akce skončila a všichni se rozešli, tak jsem šel pokračovat ve flákání. Byl jsem tam asi hodinu, možná hodinu a půl. Když takto pozoruji akce, tak pociťuji adrenalin, proto jsem to udělal. Žádný jiný důvod není. Byl jsem si vědom toho, že se obchodní centrum bude muset vyklidit. O tomto činu jsem nikomu neřekl, nikdo o tom nevěděl. Bombu do obchodního centra jsem neumístil ani nikam jinam, všechno jsem si vymyslel. Věděl jsem, co způsobím, když zavolám na číslo 158 a řeknu, že v obchodním centru je bomba a chtěl jsem to tak udělat a chtěl jsem, aby ty policisté přijeli a obchodní centrum prohledávali. Evakovalo se hodně lidí. Byl to zmatek. Svého činu lituji.“

5 DISKUZE

Problematika týkající se terorismu, jeho medializace a šíření poplašné zprávy je velice široká a různorodá. Její projevy a formy jsou dosti bohaté. V této bakalářské práci s názvem „Vliv medializace terorismu po roce 2001 ve vztahu na nárůst zneužití tohoto jevu ve společnosti“, bylo snahou v rámci kvantitativního výzkumu nashromáždit skutečnosti, tyto vyhodnotit a ty nejvýraznější popsat jako tzv. rizikové faktory. Tyto faktory se zviditelňují nebo zvýrazňují v rámci prostředí, které v podmínkách našeho státu a v naší společnosti existují.

Kvantitativní sociologický výzkum byl vypracován metodou sekundární analýzy dat vytyčeného souboru. Soubory dat byly zvoleny v období od roku 2000 do roku 2007, kdy v jednotlivých pohledech pro vyhodnocení dat byly dále stanoveny dílčí časové údaje, které byly závislé na četnosti dokumentace daného jevu. V globálním pohledu jsem se pohyboval ve výše uvedeném období roků 2000 až 2007. Toto období jsem si zvolil jako dobu, ve kterém problematika terorismu a s tímto spojených hrozeb byla a vlastně je stále aktualizována. V případě Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje jsem si vybral delší období tj. 2000 až 2007. Důvodem k tomu byla změna typu oznámení, která souvisela s medializací další teroristických útoků. Postupem dalších let došlo k minimalizaci nahlašování podezřelých zásilek. V roce 2006 začalo docházet k nahlašování bomb.

Soubor pro sekundární analýzu dat byl vybrán z oficiálních evidencí Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje a Policie České republiky, Krajského ředitelství Jihočeského kraje.

Data získaná od Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje z Oddělení vyšetřování příčin požáru se datují v období od roku 2000 do roku 2007. Toto období jsem si vybral z důvodu, že dne 11. září 2001 byl ve Spojených státech amerických spáchán teroristický útok na World Trade Center v New Yorku a další budovy v Pentagonu. Primárním cílem tohoto útoku jistě byla pouze destrukce v místě působení, ale s ohledem na vliv médií se z „pouhého“ místního fyzického útoku stal útok psychický, celosvětový. Tato událost byla prezentována jak v televizi, rozhlasu,

tisku tak i na internetu. Krátce po těchto teroristických útocích se američtí občané setkali s několika poštovními zásilkami, které obsahovaly spory antraxu. Jednalo se o tzv. „antraxové dopisy“. Dopisy kontaminované touto biologickou látkou byly považované jako druhá vlna teroristických útoků. Informační média zde tedy sehrála hlavní roli při medializaci obav ze zaslanych poštovních zásilek. Je možné říci, že díky enormnímu zájmu masmédií, došlo k nárůstu obav z terorismu po celém světě. Někteří jedinci viděli šanci ve vlastním zviditelnění díky medializaci a s její pomocí se snažili upozornit na vlastní problémy. Vzhledem k tomu, že do doby, kdy došlo k teroristickým útokům na USA, málokdo v České republice věděl o možné hrozbě teroristického útoku. Můžeme konstatovat, že masmédiá měla vliv nejenom na osvětu týkající se problematiky terorismu, ale ve společnosti pak také na šíření obav z tohoto jevu, či možného negativního zneužívání daných hrozeb jedinci či skupinami osob.

Na základě zpracovaných informací se podařilo zjistit, že v roce 2000 nebyla na linku 150 oznámena hrozba možného teroristického útoku. Začátek vlivu medializace, kdy počet oznámení v České republice dramaticky vzrostl, se datuje 15. 10. 2001. Toto datum potvrzuje fakt, že i Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje měl tentýž den první výjezd na hrozbu možného teroristického útoku. V průběhu dalšího dne tj. 16. 10. 2001 vyjeli jihočeští hasiči na šest oznámení typu podezřelá zásilka. Zde je vidět vliv první masové medializace, která vzbudila ve veřejnosti velké obavy. Tyto obavy se projevily i v případě jistého občana, který po obdržení dopisu, s neznámým obsahem, raději zavolal hasiče pro ověření, zda se nejedná o možnou hrozbu terorismu. Jedná se tedy o jasný příklad vlivu medializace k šíření určitých obav, které ve společnosti mohou být i zneužívány, a to i například k vyřizování osobních sporů. Z výsledků také vyplývá, že nejvíce oznámení týkající se určité hrozby jsou na území okresu České Budějovice. Je tomu zřejmě proto, že České Budějovice jsou krajským městem s velkou hustotou obyvatel. Za celé poslední čtvrtletí roku 2001 zde bylo rekordních sedmdesát sedm oznámení v rámci Jihočeského kraje. S odezněním první medializační vlny se začal počet oznámení na Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje snižovat. V roce 2002 bylo za celý rok nahlášeno devět výjezdů, které měly stejné znaky typu podezřelé zásilky, většina z nich se odehrála v prvním pololetí

téhož roku. Dalším rokem se počty opět snižovaly, a to na tři výjezdy za celý rok. Rok 2004 byl stejného charakteru jako rok předešlý s celkovým počtem třech výjezdů za celý rok. K úplné minimalizaci oznamování došlo v roce 2005, kdy Hasičský záchranný sbor neměl jediné oznámení charakteru hrozby možného teroristického útoku. I když se v roce 2005 v našich podmínkách nic závažného neudálo, tak i přesto, medializace dané problematiky sehrála významnou úlohu v souvislosti s četností uvedených hrozeb mající znaky možného teroristického útoku. Můžeme si položit otázku, zda bombové útoky v londýnském metru a jejich následná medializace byly spouštěcím mechanismem pro jiný typ oznámení. Počátkem roku 2006 bylo hned několik oznámení typu možného bombového útoku. Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje zaregistroval počátkem roku 2006 tři oznámení nahlášené bomby v objektu. Po zbytek roku 2006, po úpadku medializační vlny, se neudál v působnosti Jihočeského kraje žádný výjezd na hrozbu možného teroristického útoku. V únoru roku 2007 byl pouze jeden výjezd na Městský úřad Vodňany, kde pachatel nahlásil bombu. Z výše uvedených výsledků je možno potvrdit stanovené hypotézy, a to, že medializace problematiky terorismu, která má přinést informace o daném problému ke konkrétnímu využití, zároveň aktivizuje ve společnosti obavy z tohoto jevu, či aktivizuje určité síly zneužít sdělovaných informací s cílem určitým způsobem ve společnosti škodit. V rámci těchto aktivit jsou vždy patrné určité znaky nesoucí charakteristiku teroristických útoků.

Po analýze výsledků, které byly získány z Oddělení statistiky Policejního prezidia České republiky, je možné učinit následující závěry. Ve vypracovaných grafech je znázorněno, kolik případů trestného činu šíření poplašné zprávy bylo šetřeno v působnosti Policie České republiky a kolik se jich podařilo objasnit. Dále je v grafech zobrazeno, kterou skupinou lidí je tento trestný čin páchán. Tyto výsledky neukazují na výrazné zvýšení či snížení páchání trestné činnosti v závislosti na teroristických útocích z jedenáctého září 2001. K páchání této trestné činnosti dochází v období, které jsem si stanovil, v podobných hodnotách. Od roku 2000 do roku 2004 je ročně řádově mezi pěti sty až sedmi sty případů. Rozdíl mezi rokem 2000 a rokem 2001 je v počtu evidovaných případů, a to, že v roce 2001 byl zaznamenán nárůst o sedmdesát jedna

evidovaných případů oproti předchozímu roku, což může dávat najevo vliv zmiňované medializace. Zajímavější než počty spáchaných činů jsou skupiny lidí, které tyto skutky realizovaly. V roce 2000 šíření poplašné zprávy prováděli hlavně děti popřípadě mladiství. Z místa, kde k trestné činnosti docházelo, je nutno dodat, že nejvíce případů policisté prošetřovali v okrese Tábor a v okrese České Budějovice. V roce 2001 opět poplašné zprávy šířily děti nebo osoby mladistvé. K těmto skupinám pachatelů se nově připojili recidivisté a tyto skutky začali páchat pachatelé i pod vlivem alkoholu. Můžeme konstatovat, že se v převážné většině v této druhé skupině jedná o dospělé jedince. V roce 2002 je situace obdobná s tím, že nejvíce trestných činů oproti rokům předešlým spáchaly osoby mladistvé, dále děti, recidivisté a osoby pod vlivem alkoholu. V roce 2003 se šíření poplašné zprávy dopustily zejména děti, pak osoby mladistvé a recidivisté. Osoby pod vlivem alkoholu se této činnosti v tomto případě nezúčastnily. V roce 2004 se páchání činu dopustily všechny již výše uvedené skupiny. Nejvíce skupin pachatelů se objevovalo v okresech České Budějovice a Tábor, zřejmě z důvodu velké hustoty obyvatel a zjevně větší kumulace objektů, kam byly takovéto hrozby adresovány. Tedy nákupní centra s velkým počtem a pohybem osob.

Další obdržené výsledky, které byly získány z evidencí Pyrotechnické služby, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, znázorňují, kolik výjezdů měla pyrotechnická služba za období od roku 2000 do roku 2004. Z vypracovaných grafů vyplývá, že výjezdy jsou už od roku 2000 soustavně v jedné linii. Jediné odchylky od standardního stavu byly v roce 2002, kdy v květnu měli pyrotechnici 4 výjezdy a v roce 2003 v březnu měli sedm výjezdů. Pohled na celkový stav výjezdů pyrotechniků ukazuje, že každý měsíc pyrotechnici vyjedou alespoň na jedno až tři oznámení. Výjimkou byl pak rok 2002, kdy v měsíci dubnu a září neměli ani jeden výjezd za daný měsíc. Zejména tak tomu bylo i v květnu 2003, v únoru 2004 a září 2004.

Dále bych se zmínil o motivech, které vedly pachatele k realizaci daných hrozeb, které jsem vyhodnotil ze spisových materiálů Policie České republiky v okrese České Budějovice, kdy tyto materiály se týkaly trestných činů šíření poplašné zprávy. Pro zmapování problematiky jsem vybral dva případy jako názorné, které z daného

souboru snad nejvýstižněji popisují, proč daný jedinec uvedenou hrozbu užil, co tím sledoval, a co jej k takovému jednání vedlo. Je zajímavé, že se nejvíce jedná o pachatele kolem 20 let, který svoji hrozbu, která by se dala označit jako hrozba teroristickým útokem, realizuje právě ve zmíněných objektech s velkým pohybem lidí, tedy v nákupních centrech.

Dále pak v okruhu zájmu bylo, proč tuto hrozbu realizoval a z daného souboru je pak jasně zřejmé, že k tomuto jednání vede mladé lidi touha po adrenalinovém zážitku, vidět a být u toho, jak na jeho popud – sdělení, konkrétní hrozby jednotky IZS konají, vše pak sleduje z nedalekého místa a vnitřně patrně má pocit určitého naplnění ega, že danou situaci jednoduchým způsobem vyvolal a ostatní se tomuto musí podřídit. A to podřídit jak jednotky IZS, které pak konají v rámci své profesionální činnosti, tak i civilní osoby, které musí uposlechnout a respektovat konkrétní příkazy a omezení. Toto vše je pak dle mého názoru jasný odraz šíření osvěty v médiích co se týče problematiky terorismu a podobných útoků, kdy určití jedinci tohoto pak tímto způsobem zneužívají.

Z celkového pohledu na danou problematiku po vyhodnocení uvedených skutečností a dat v rámci Jihočeského kraje k vytyčené problematice je možné konstatovat, že provedený výzkum, porovnání a vyhodnocení dat, jakož i předešlý teoreticky popsany problém hrozeb a terorismu ukazuje na to, že medializace dané problematiky nenese jenom poučení, co se týče kladného pochopení ve společnosti, ale i výše popsané negativní jevy a procesy, které předestřené informace různě zneužívají.

6 ZÁVĚR

Cílem práce bylo zmapovat a konkrétně popsat nárůst zneužití problematiky terorismu ve společnosti v rámci její průběžné medializace a dále odhalit konkrétní zdroje, které toto případné zneužití ve společnosti realizují.

Uvedená a vyhodnocená data byla nashromážděna z evidencí Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, Policie České republiky a Pyrotechnické služby. Tato data se týkala problematiky hrozby teroristického útoku v různých podobách za období od roku 2000 do roku 2007. Došlo ke zmapování a popsání nárůstu tohoto jevu, co by různých hrozeb hlavně v říjnu 2001. Říjen 2001 je přelomové období, kdy hrozby terorismem dostaly pro celý svět reálnější a konkrétnější podobu, kdy z dat Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, je zřejmý markantní nárůst výjezdů na různé ohlášené podoby hrozeb. Hlavně se jedná o nárůst v říjnu 2001, kdy četnost těchto hrozeb pokračuje být v sestupující tendenci do roku 2003. Ze souboru je jasně zřejmé, že v roce 2000 nebyl realizován zásah – výjezd jednotek IZS k dané problematice.

Rovněž tak z vyhodnocených dat Policie České republiky a Pyrotechnické služby zvoleného souboru ve výše uvedeném období je zřejmá kumulace hrozeb a uvedené problematiky v období okolo roku 2001 – 2004. Sdělené hrozby, na které musely uvedené složky reagovat, měly v daném období stálý, početně konstantní výskyt.

Z vyhodnocení spisových materiálů Policie České republiky na okrese České Budějovice v období od roku 2004 do roku 2008, jsou v kazuistice zmíněny dva případy mající největší charakteristické rysy zneužívání medializované problematiky. Jejich charakteristika je popsána ve dvou nejvýstižnějších kazuistikách, kde je jasně dokladováno, že vliv mediálně známých hrozeb, vzbuzuje u jedinců touhu po vyzkoušení tohoto „adrenalinového“ zážitku.

Tímto lze konstatovat, že stanovené cíle uvedené bakalářské práce byly v rámci výzkumné části splněny.

První hypotéza, která zněla „medializace problematiky terorismu, která má přinést informace o daném problému ke konkrétnímu využití, zároveň aktivizuje ve společnosti síly zneužívající danou situaci s cílem určitým způsobem společnost poškodit“ byla na základě provedeného kvantitativního sociologického výzkumu potvrzena.

Rovněž tak druhá hypotéza, která byla formulována „největší zneužití problematiky teroristických útoků - obecně, je vždy po určité mediální prezentaci konkrétního projevu, který nese dané znaky“ byla uvedeným kvantitativním výzkumem potvrzena. Nejlépe je to vidět na základě získaných a vyhodnocených dat Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. Antrax. [cit. 2010-03-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Antrax>
2. Podezření antraxu v České republice. [cit. 2010-03-06]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/czech/lupasvet/276.shtml>
3. Antrax, nejučinnější biologická zbraň. [cit. 2010-03-06]. Dostupné z: http://zdravi.idnes.cz/antrax-nejucinnejsi-biologicka-zbran-dwx-/zdravi.asp?c=A071113_143632_zdravi_bad
4. Brehovská L: Možné důsledky teroristického ohrožení elektrizační soustavy v ČR. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně Fakulta technologická, Zlín 2007.
5. Brzybohatý M, Mika O: Ochrana před chemickým a biologickým terorismem. Policejní akademie České republiky, Praha 2007, 126 s., ISBN 978-80-7251-271-3
6. Brzybohatý M: Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek. Policejní akademie České republiky, Praha 2001, 101 s., ISBN 80-7251-073-8
7. Čísla tísňových linek. [online], [cit. 2010-02-18]. Dostupné z: <http://www.hzsmsk.cz/sklad/kraoo/srpen.pdf>
8. Důvody realizace a formy terorismu. [online], [cit. 2010-02-17]. Dostupné z: www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=6291
9. Eichler J: Terorismus a války na počátku 21. Století. Karolinum, Praha 2007, 352 s., ISBN 978-80-246-1317-8
10. Hromadné sdělovací prostředky – vliv na podobu globalizace. [cit. 2010-02-21]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/globalizace/39-hromadne-sdelovaci-prostredky-vliv-na-podobu-globalizace.html>

11. Ibanez L: Logika terorismu. Academia, Praha 2009, 322 s., ISBN 978-80-200-1724-6
12. Klasické, teroristické metody. [online], [cit. 2010-02-16]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
13. Kolektiv autorů: Světový terorismus (od starověku až po útok na USA), Svojtka and Co., Praha 2001, 535 s., ISBN 80-7237-340-4
14. Krieger J a kol.: Oxfordský slovník světové politiky. Ottovo nakladatelství, Praha 2000, 1090 s., ISBN 80-7181-463-6
15. Kybernetický terorismus. [online], [cit. 2010-02-15]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
16. Matoušek J, Österreicher J, Linhart P: CBRN Jaderné zbraně a radiologické materiály. SPBI, Ostrava 2007, 216 s., ISBN 80-7040-880-4
17. Mika O: Současný terorismus. Triton, Praha 2003, 96 s., ISBN 80-7254-409-8
18. Mika O, Patočka J: Ochrana před chemickým terorismem. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice 2007, 106 s., ISBN 978-80-7040-934-3
19. Miller D a kol.: Blackwellova encyklopedie politického myšlení. Barrister a Principal, Brno 2003, 560 s., ISBN 80-85947-56-0
20. Mimořádné události. [online], [cit. 2010-02-15]. Dostupné z:
http://webtodate.fek.zcu.cz/images/pages/.../Mimo_dn_ud_losti.doc
21. Navrátil L: Ochrana obyvatelstva. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice 2006, 62 s., ISBN 80-7040-880-4
22. Neherová K, Šíření poplašné zprávy. Seminární práce. Univerzita J. A. Komenského, Praha 2007
23. Podezření antraxu v České republice. [cit. 2010-03-06]. Dostupné z:
<http://www.bbc.co.uk/czech/lupasvet/276.shtml>

24. Radiologická zbraň. [online], [cit. 2010-02-18]. Dostupné z:
<http://radiologicka-zbran.navajo.cz/>
25. Současný terorismus. [cit. 2010-02-18]. Dostupné z:
http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/2002_2/46.htm
26. Terorismus. [cit. 2010-02-26]. Dostupné z:
http://www.rozhlas.cz/vltava/ismy/_zprava/170508
27. Ultraterorismus - jaderný, radiologický, chemický a biologický terorismus. [cit. 2010-02-21]. Dostupné z: http://www.army.cz/mo/tisk/vojroz/2002_1/98.htm
28. Zákon č. 239/2000 Sb., ze dne 28. června 2000, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
29. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník.
30. Zeman M, Mika O: Integrovaný záchranný systém. Vysoké učení technické v Brně Fakulta chemická, Brno 2007, 51 s., ISBN 978-80-214-3448-6
31. Žaloudek K: Encyklopedie politiky. Libri, Praha 1999, 559 s., ISBN 80-85983-75-3

8 KLÍČOVÁ SLOVA

Terorismus

Šíření poplašné zprávy

Integrovaný záchranný systém

Hromadné sdělovací prostředky

Číslo tísňového volání

Trestný čin

Osobnost teroristy

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČB	České Budějovice
ČK	Český Krumlov
ČR	Česká republika
ČT	Česká televize
EU	European Union (Evropská unie)
HZS	Hasičský záchranný sbor
IBM	International Business Machines (počítačová firma)
IZS	Integrovaný záchranný systém
JH	Jindřichův Hradec
KFC	Kentucky Fried Chicken (Americká nadnárodní korporace zabývající se prodejem rychlého občerstvení)
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	North Atlantic Treaty Organisation (Severoatlantická aliance, Severoatlantický pakt)
OC	obchodní centrum
OSN	Organizace Spojených Národů
PČR	Policie České republiky
PE	Pelhřimov
PI	Písek
PT	Prachatice
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování

ST	Strakonice
TA	Tábor
USA	United States of America (Spojené Státy Americké)
VTS	veřejná telefonní síť
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

10 PŘÍLOHY

Příloha 1 – zákon. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ze dne 8. ledna 2009

§ 357

Šíření poplašné zprávy

(1) Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti [27].

(2) Kdo zprávu uvedenou v odstavci 1 nebo jinou nepravdivou zprávu, která je způsobilá vyvolat opatření vedoucí k nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa anebo bezdůvodnou záchrannou práci integrovaného záchranného systému sdělí soudu, orgánu Policie České republiky, orgánu státní správy, územní samosprávy, nebo jinému orgánu veřejné moci, právnické osobě, fyzické osobě, která je podnikatelem, anebo hromadnému informačnímu prostředku, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti [27].

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán [27],

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 opětovně,
- b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny,
- c) způsobí-li takovým činem značnou škodu,
- d) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, nebo
- e) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti právnické nebo fyzické osoby, která je podnikatelem.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán [27],

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo
- b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.

§ 175

Vydírání

(1) Kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem [27].

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán [27],

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami,
- c) spáchá-li takový čin se zbraní,
- d) způsobí-li takovým činem značnou škodu,
- e) spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinností, nebo
- f) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán [27],

- a) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312), nebo

c) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.

(4) Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt [27].

(5) Příprava je trestná [27].

§ 311

Teroristický útok

(1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla [27],

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,

b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,

c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

- e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,
- f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo
- g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění,

bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku [27].

(2) Stejně bude potrestán [27],

kdo jednáním uvedeným v odstavci 1 vyhrožuje, nebo

kdo takové jednání, teroristu nebo člena teroristické skupiny finančně, materiálně nebo jinak podporuje.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán [27],

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt,
- c) způsobí-li takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší,
- d) způsobí-li takovým činem přerušení dopravy ve větším rozsahu,
- e) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu,
- f) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,
- g) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem, nebo
- h) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(4) Příprava je trestná [27].

§ 312

Teror

(1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení České republiky jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem [27].

(2) Příprava je trestná [27].

Symbol paragrafu

Příloha 2 - Antrax jako biologická zbraň

Antrax – sněť slezinná, uhlák

Je onemocnění, které způsobuje bacil *Bacillus anthracis*. Slovo *anthracis* je řeckého původu a znamená uhlí, neboť tento bacil způsobuje černé strupy. Jedná se o infekční onemocnění, které se získává nakažením od infikovaného zvířete nebo úmyslným rozšířením jako biologické zbraně [28].

Biologická zbraň

Ve druhé polovině dvacátého století byl antrax rozšířen jako biologická zbraň do mnoha zemí světa jako do Sovětského svazu a USA. V dnešní době není známo, kolik zemí operuje s antraxem jako s biologickou zbraní. Infekce antraxu se rozšiřuje rozprašováním z letadla. Při příznivých meteorologických a povětrnostních podmínkách vytvoří oblak aerosolu. Aerosolový mrak je v podstatě neviditelný, nemá zápach ani barvu. Žádným signálním systémem jej nelze identifikovat. První známkou útoku biologickou zbraní je tedy až samotné onemocnění. Antraxu jako biologické zbraní nahrává také jeho dlouhá inkubační doba. Onemocnění vzniká nejdříve za dva dny po infikování. Může se však projevit třeba až 6-8 týdnů po nákaze. Dalším úskalím je fakt, že se antrax projevuje podobně jako běžná chřipka. Neléčený antrax končí v devadesáti procentech smrtí. Prvotními projevy jsou kašel a teploty. Léčení musí probíhat antibiotiky, avšak před rozvojem prvních příznaků! K antibiotikům proti antraxu patří např. známý lék Cipro [28].

Tři základní formy Antraxu

- kožní forma slezinné sněti – nejméně nebezpečná
- střevní antrax
- plicní antrax

Experti na terorismus se obávají, že atentátníci velmi úspěšně rozšiřují svůj arzenál o biologické zbraně. Na jejich výrobu totiž stačí jedna dobře vybavená laboratoř. Jedná se ale také o psychologickou hrozbu. V rámci psychologické války jsou prováděny psychologické tlaky na lid, státy. Zbraně se nemusí ani používat, stačí vytvořit reálnou hrozbu. V tom je velká síla biologických zbraní [28].

Infekce Antraxu - zčernaný střed boláku po jednom či dvou dnech.

Biologický zabiják

Antrax jako smrtelnou biologickou zbraň použili příslušníci jednotky 731 japonské armády umístěné za druhé světové války v severovýchodní Číně. Oběťmi přísně tajných experimentů s injekcemi bakterií vyvolávajících antrax bylo nejméně 3000 Číňanů, Rusů, Korejců a Mongolů. V agónii umírali íránští váleční zajatci, na nichž Irák v osmdesátých letech zkoušel bakterie antraxu [30].

Nechvalně známý je únik aerosolového mraku snětí slezinné z tábora 19. vojenského výzkumného pracoviště v sovětském vojenském prostoru v dubnu 1979. V ruském městě Jekatěrinburg (tehdy Sverdlovsk) na Urale způsobil smrt oficiálně 62 lidí, neoficiálně se mluvilo až o několika tisících osob [30].

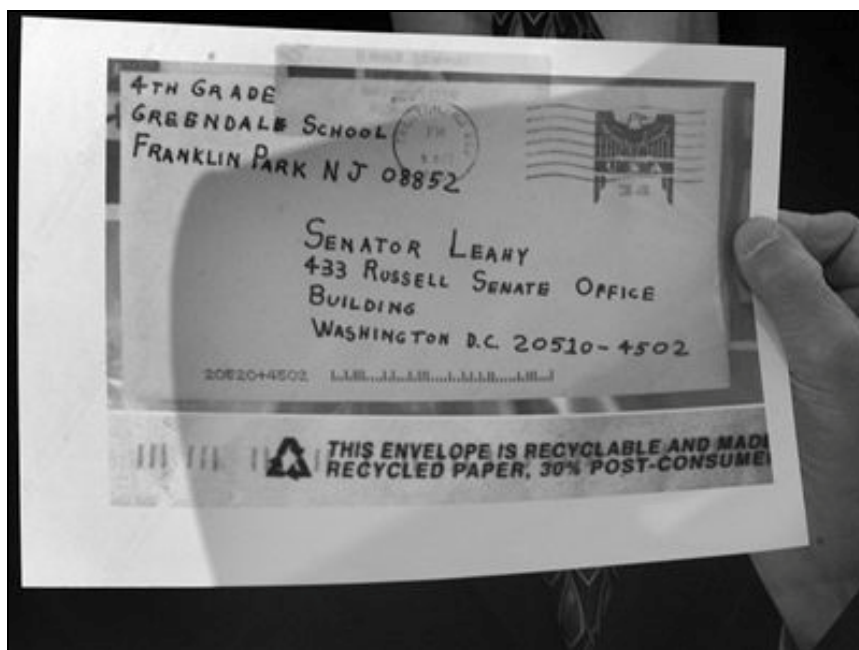
V Evropě se naposledy objevil v červenci 2000 v deltě Dunaje. Na území České republiky zaznamenali epidemiologové onemocnění snětí slezinnou naposledy před 16 lety. České referenční centrum pro analýzu epidemiologických dat má v evidenci 151 lidských onemocnění antraxem v období 1953 až 1985 [30].

Podezření antraxu v České republice

Od 15. 1. 2001 dramaticky vzrostlo počet hlášení o podezřelých zásilkách i v České republice, kterých hasiči a policisté zajistili desítky. Hasiči podezřelé zásilky převážejí ve speciálním kontejneru ke zkoumání do Státního úřadu pro jadernou bezpečnost [29].

V České republice zatím nebyl potvrzen ani jeden případ nakažení člověka snětí slezinnou. První výsledky vyšetření ženy, která byla 16. 10. 2001 hospitalizovaná v liberecké nemocnici s podezřením, že je nakažená antraxem, byly negativní [29].

Příloha 3 – Další obrázky

Obálka adresovaná senátorovi Leahymu z roku 2001, která obsahovala antraxový prášek.

Obdržená podezřelá obálka.

Prohlídka vlaku pro možný teroristický útok.

Prostor události mající znaky šíření poplašné zprávy formou anonymního telefonátu.

Uzavření místa výskytu nahlášené bomby anonymním telefonátem.

Práce pyrotechnika na místě nahlášené bomby.